

Parc del Castell de Montesquiu

Memòria 2022

**Diputació
Barcelona**

**Parc del Castell
de Montesquiu**

Imatge de la coberta: el Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals és un projecte de participació i sensibilització ambiental obert a totes les persones amants de la natura i compromeses amb la preservació dels espais que conformen la Xarxa de Parcs Naturals gestionats per la Diputació de Barcelona. Així, amb l'objectiu d'incrementar el coneixement i el respecte cap a aquest important patrimoni natural del nostre país, el Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals promou i vehicula la participació voluntària per a la seva conservació, el manteniment i la difusió. (Font: Arxiu XPN)

© Diputació de Barcelona
Desembre de 2023

Coordinació i edició: Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona
Impressió: Departament de Reproducció Gràfica de la Diputació de Barcelona

Índex

Introducció	5
Presentació	5
Notes prèvies	6
1. Dades generals	7
1.1. Figura jurídica, data de creació i normativa d'aplicació	7
1.2. Administració promotora i raó social	7
1.3. Àmbit geogràfic i administratiu	8
1.3.1. Comarques i municipis	9
1.3.2. Dades de població	9
2. Òrgans de gestió i participació	11
2.1. Presentació	11
2.2. Consell de Gestió (Consell Coordinador)	11
2.3. Òrgans de participació	12
3. Mitjans i recursos	13
3.1. Personal	13
3.2. Equipaments	14
3.2.1. Equipaments centrals	15
3.2.2. Equipaments de lleure i educació ambiental	18
3.2.3. Àrees d'esplai i zones d'aparcament	19
3.3. Material de divulgació i comunicació	20
3.4. Parc mòbil	24
3.5. Pressupost	24
4. Principals activitats dutes a terme	27
El programa d'activitats	27
4.1. Conservació del patrimoni natural i cultural	28
4.1.1. Actuacions enfocades a la conservació i la millora d'hàbitats i recursos naturals	28
Gestió de la població introduïda de tritó alpí (<i>Ichthyosaura alpestris</i>)	28
Pla de seguiment i recerca	30
4.1.2. Activitats de prevenció i gestió del territori	32
Pla de vigilància i prevenció d'incendis (campanya d'estiu)	32
Gestió de les finques públiques	32
4.2. Desenvolupament sostenible i benestar de la població local	35
4.2.1. Polítiques de foment agrícola, forestal, de serveis i cultural	35
Subvencions	35
Viu el parc	36
Viu el parc artístic	39
Poesia als parcs	40
Parcs en concert	41
Parc a taula	42
4.2.2. Infraestructures i serveis generals	45
Manteniment de la xarxa viària	45

Senyalització	46
Gestió de residus i recollida d'escombraries	48
Altres projectes i actuacions	48
4.3. Ús públic i educació ambiental	50
4.3.1. Creació i manteniment d'equipaments.	50
Actuacions a la xarxa d'equipaments	50
4.3.2. Activitats d'ús públic, educació ambiental i comunicació	54
Estratègia d'educació ambiental del Parc del Castell de Montesquiú.	54
Pla d'ús públic del Parc del Castell de Montesquiú.	54
Dades de freqüentació	55
Pla d'informació als visitants	56
Activitats del Centre d'Informació del Castell de Montesquiú	56
Activitats culturals i d'educació ambiental promogudes pel Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura	56
Escola de natura i àrea d'acampada de les Codines.	57
La Solana. Centre de Formació Forestal Especialitzada.	57
Viu el parc a l'escola.	57
Dia Europeu dels Parcs i Setmana de la Natura 2022	58
Rutes guiades. Marxa nòrdica	59
Coneguem els nostres parcs	60
Subvencions per als centres d'educació infantil i ensenyament primari.	61
Activitats amb voluntariat al parc.	62
Foment de l'accessibilitat al parc.	63
Dades web, xarxes socials i aplicacions mòbils del parc	64
4.4. Activitats de coordinació i governança	65
4.4.1. Activitats de planificació i participació.	65
Programació d'objectius i actuacions. Indicadors d'execució.	65
Reunions dels òrgans de gestió i participació	66
Convenis.	67
Relacions externes	68
Coordinació general	69
4.4.2. Activitats generals i de suport	70
Projecte SIGEP.	70
Seguiment i control de la normativa.	74
Seguretat i salut	76

Introducció

Presentació

Des del punt de vista organitzatiu, l'any 2022 la **Gerència de Serveis d'Espais Naturals** (GSEN) s'ha reestructurat amb dos grans serveis —el **Servei de Gestió de Parcs Naturals** (SGPN) i el **Servei d'Anàlisi i Gestió Territorial, Inversions i Obres** (SAGTIO)— junt amb una oficina administrativa i de suport jurídic i una subsecció de comunicació, formació i coordinació. I enguany també s'ha formalitzat el **teletreball**.

Les actuacions amb voluntariat han sigut una constant en la història recent del parc. Sense anar més lluny, la tradicional actuació del Cercle de Voluntaris dels Parcs es repeteix any rere any i aquest juny no n'ha sigut l'excepció: més d'una vintena de voluntaris, coordinats per la colla de manteniment, han fet una acció de restauració i millora de la font de Planeses i els seus entorns.

Aquest juliol, a més, hem fet una actuació amb voluntariat de camp de treball, que ha consistit en la millora de l'itinerari d'accés al Castell des de la font del Roure, la recuperació de la font Codineta i la millora de l'àrea d'esplai de la font del Castell Xic. Aquestes actuacions s'han fet de manera coordinada amb l'Ajuntament de Montesquiú i la Fundació Pere Tarrés.

Quan pensem en voluntariat, hem de tenir en compte que cada vegada està més format i té més accés a la informació, i això ens permet que tingui un lloc important, per exemple, dins del programa de seguiment i recerca de conservació del patrimoni natural. Enguany hem seguit comptant amb la col·laboració de voluntariat en el cas del programa Fenocat, de la Xarxa Fenològica de Catalunya, que s'ha ocupat de part del seguiment dels diferents estadis fenològics d'espècies concretes de plantes, ocells i papallones com a indicadores del canvi climàtic.

A més d'aquest seguiment ecològic, sabem que altres entitats col·laboradores en altres seguiments també compten amb voluntariat per fer part de la seva tasca, com és el cas dels amfibis, ocells i mamífers, entre d'altres. També hem de tenir en compte les persones que voluntàriament col·laboren en la recollida de dades meteorològiques en diferents punts del Bisaura, que el parc rep, centralitza, arxiva i envia a la revista *EI 855* perquè les publiqui.

Malauradament, enguany no hem pogut fer cap acció d'aprenentatge servei o de servei comunitari amb els instituts de la comarca, però en anys anteriors hi hem col·laborat, com en el cas del plafó informatiu de la depuradora biològica mitjançant basses de llacunatge, que depura les aigües residuals dels equipaments centrals del parc. Per a l'any vinent, però, està prevista una actuació amb alumnes de l'IES Bisaura que consistirà a fer d'informadors a l'aparcament del castell en caps de setmana i festius.

La perspectiva de futur ens fa pensar que caldrà incorporar cada vegada més voluntariat en els diferents àmbits de gestió del parc si volem assolir els objectius que ens marquem per conservar i millorar la biodiversitat i fer-la compatible amb l'ús públic. Davant d'aquest repte, hem començat a apuntar, d'una banda, activitats susceptibles d'acollir voluntaris i, de l'altra, entitats que ja treballen amb voluntariat.

El paper del voluntariat serà imprescindible en la gestió futura dels espais naturals pel que fa a la gestió, la conservació i l'ús públic. Han aparegut nous reptes pel que fa a la conservació del medi natural, com és el cas d'invasions d'espècies exòtiques de flora i fauna, també en el cas de la gestió del patrimoni i del manteniment d'elements patrimonials, com ara fonts que han caigut en desús, i també en l'àmbit de l'ús públic, amb una afluència del nombre de visitants en augment, sovint per part d'una població encara poc coneixedora del medi natural.

Finalment, hem de destacar aquest any la participació de les persones més grans del poble de Montesquiú en el disseny del nou discurs de les noves visites guiades que s'han engegat al Castell. La seva col·laboració ha sigut imprescindible per descriure i poder traslladar als visitants la seva vivència de la penúltima etapa de la història del castell. En aquest sentit, volem esmentar especialment la persona de Joan Mas Piguillem, l'últim habitant de la masoveria del Castell i que tristament ens ha deixat en el moment de redactar aquesta memòria.

Notes prèvies

Abreviacions

Les abreviacions següents faciliten la presentació de taules i gràfics i són comunes per a tots els espais de la Xarxa de Parcs Naturals. Pot ser que alguna no es localitzi en aquesta memòria.

Abreviació	Significat
DIBA	Diputació de Barcelona
DDGI	Diputació de Girona
FOX	Parc del Foix
GRF	Parc del Garraf
GSEN	Gerència de Serveis d'Espais Naturals
GUI	Espai Natural de les Guilleries-Savassona
MCO	Parc del Montnegre i el Corredor
MSY	Parc Natural del Montseny
MTQ	Parc del Castell de Montesquiu

Abreviació	Significat
OASJ	Oficina Administrativa i de Suport Jurídic
OLE	Parc d'Olèrdola
SAGTIO	Servei d'Anàlisi i Gestió Territorial, Inversions i Obres
SGPN	Servei de Gestió de Parcs Naturals
SLI	Parc de la Serralada Litoral
SLL	Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac
SMA	Parc de la Serralada de Marina
XPN	Xarxa de Parcs Naturals

Enllaços

Els enllaços que es troben en diversos punts d'aquest document porten a informació actualitzada en el moment en què es fa la consulta, que no ha de ser necessàriament la informació vigent referida a l'any de confecció d'aquesta memòria.

1. Dades generals

1.1. Figura jurídica, data de creació i normativa d'aplicació

Figura jurídica i data de creació

El pla especial del Parc del Castell de Montesquiú va ser aprovat en data 30 de juliol de 1986 i la seva aprovació fou publicada en el **DOGC núm. 755, de 20 d'octubre de 1986**; es va modificar el 2 d'abril de 1998 i se'n va publicar l'aprovació en el **DOGC núm. 2.672, de 2 de juliol de 1998**.

Podeu consultar la documentació del **Pla especial d'ordenació**.

Decret d'aprovació del Pla d'espais d'interès natural

El **Decret 328/1992** de la Generalitat de Catalunya, de 14 de desembre (DOGC núm. 1714, d'1 de març de 1993), en el seu annex 1, que relaciona la llista d'espais d'interès natural, inclou **Montesquiú**.

Directives comunitàries en matèria de conservació de la biodiversitat (LICs i ZEPAs)

Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres.

Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre de 2009, relativa a la conservació de les aus silvestres.

Més disposicions legals d'utilitat per a la gestió d'espais naturals protegits

A banda de les esmentades, també són d'aplicació un conjunt de **disposicions legals**, tant de caràcter general com sectorial, que s'apliquen tot sovint en la gestió d'espais naturals protegits.

1.2. Administració promotora i raó social

Administració promotora

Diputació de Barcelona

Raó social

Diputació de Barcelona

Servei de Gestió de Parcs Naturals

C/ del Comte d'Urgell, 187

Edifici del Rellotge, 3a planta

08036 Barcelona

Tel.: 934 022 428

A/e: s.gestioaparcsn@diba.cat

Web: <https://parcs.diba.cat/>

Oficina del Parc del Castell de Montesquiú

Masoveria del Castell

08585 Montesquiú

Tel.: 934 727 600

A/e: p.montesquiú@diba.cat

Web: <https://parcs.diba.cat/web/montesquiú/oficina-del-parc>

1.3. Àmbit geogràfic i administratiu

Mapa del parc

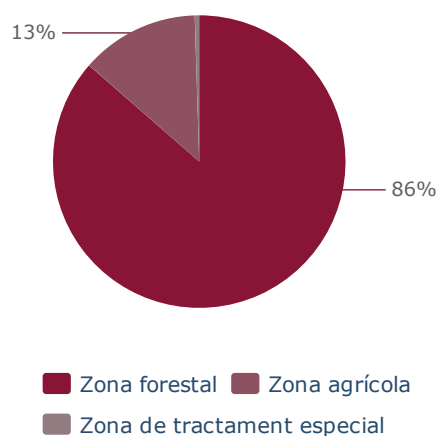
Podeu accedir al [mapa de l'informador del Parc](#) i al fulllet [Benvinguts al parc](#).

Superfícies i àmbits normatius

La superfície total del parc és de **546,45** ha.

Per tal de definir tractaments i usos específics més ajustats a les característiques concretes del territori, el Pla especial estableix i delimita les zones següents:

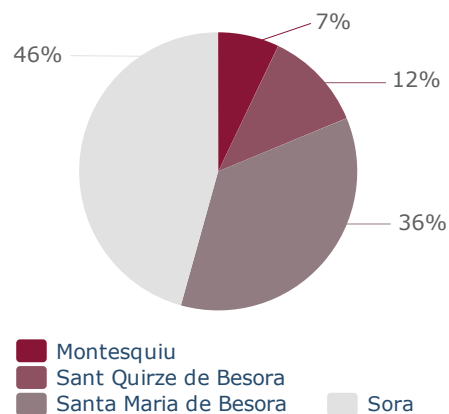
Àmbits normatius del Pla especial	Superfície (ha)
Zona forestal	472,30
Zona agrícola	71,53
Subzona de secà	70,01
La Solana	9,01
Les Planeses	17,59
Les Codines	31,81
La Casanova	11,60
Subzona d'horts de regadiu	1,52
Zona de tractament especial	2,62
Superfície total	546,45

1.3.1. Comarques i municipis

El territori delimitat del Pla especial de protecció inclou parcialment els municipis de Montesquiú, Sant Quirze de Besora, Santa Maria de Besora i Sora, tots plegats a la comarca d'Osona.

Comarca	Municipi	Superfície (ha)	Superfície (ha) dins del parc	% municipi	% del total del parc
Osona					
	Montesquiú	494,00	319,84	64,74	58,53
	Sant Quirze de Besora	810,00	15,63	1,93	2,86
	Santa Maria de Besora	2.472,00	156,83	6,34	28,70
	Sora	3.173,00	54,15	1,71	9,91
Total		6.949,00	546,45		100,00

La titularitat de tota la propietat correspon a la Diputació de Barcelona.

1.3.2. Dades de població

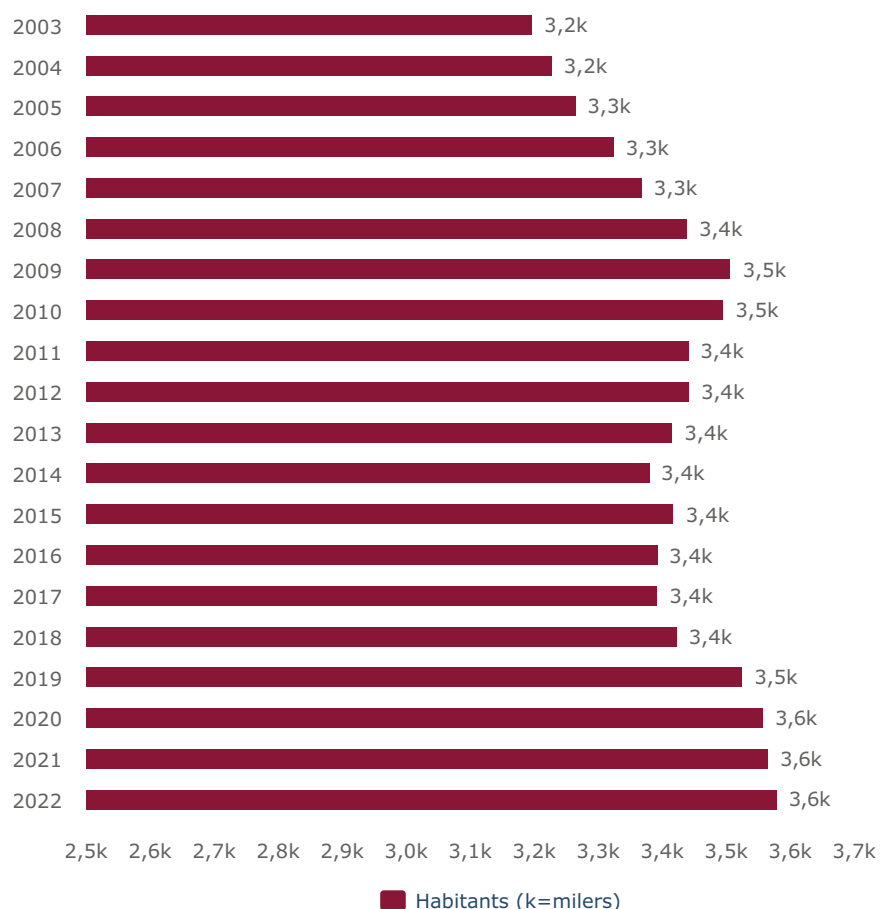
Població dels municipis de l'àmbit del parc

Municipi	Habitants (2022)
Montesquiú	1.059
Sant Quirze de Besora	2.142
Santa Maria de Besora	159
Sora	219
Total	3.579

Evolució anual de la població total dels municipis de l'àmbit del parc

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya; Idescat, Padró municipal d'habitants

Any	Habitants
2003	3.196
2004	3.228
2005	3.265
2006	3.324
2007	3.368
2008	3.438
2009	3.506
2010	3.495
2011	3.441
2012	3.441
2013	3.415
2014	3.380
2015	3.417
2016	3.393
2017	3.392
2018	3.423
2019	3.524
2020	3.557
2021	3.565
2022	3.579

2. Òrgans de gestió i participació

2.1. Presentació

Les determinacions que estableix el Pla especial del Parc del Castell de Montesquiú es duen a terme mitjançant el concurs de l'òrgan gestor del parc, la Diputació de Barcelona i el Consell Coordinador (o Consell de Gestió), que pretén garantir la participació i col·laboració en la gestió de l'espai protegit de les diferents administracions públiques amb competències específiques en aquest àmbit territorial.

2.2. Consell de Gestió (Consell Coordinador)

Estructura i composició

El ple del Consell de Gestió del Parc del Castell de Montesquiú es configura com una instància de cooperació i coordinació interadministrativa que té com a funció primordial la gestió del Parc del Castell de Montesquiú d'acord amb el Pla especial del parc i amb les competències de les administracions que l'integren.

El consell està format pels representants de les institucions següents:

- Tres representants de la Diputació de Barcelona.
- Un representant de cadascun dels ajuntaments de Montesquiú, Sant Quirze de Besora, Santa Maria de Besora, Sora i Vidrà.
- Un representant del Departament de la Generalitat de Catalunya que exerceixi les competències en la gestió dels espais naturals protegits.

La presidència del consell correspon a qui presideixi la Diputació de Barcelona i la vicepresidència primera també correspon a la Diputació de Barcelona. Hi ha una vicepresidència executiva, que és ocupada per l'alcalde de Montesquiú o pel regidor en qui delegui la representació al Consell de Gestió.

Funcions

Les parts atribueixen al Consell de Gestió del Parc del Castell de Montesquiú, en exercici de les competències pròpies de les administracions que l'integren, les funcions següents:

- L'establiment, d'acord amb les disposicions reguladores del parc, de les directrius per exercir la gestió del parc.
- La formulació i proposta d'aprovació inicial de les figures de planejament que es derivin del Pla especial i en despleguin la gestió (Pla de conservació, Pla d'ús públic, Pla de desenvolupament...).
- La formulació i aprovació del programa anual d'actuacions.
- La formulació i proposta d'aprovació de la distribució anual del pressupost d'acord amb les partides aprovades per la Diputació de Barcelona i altres fonts de finançament.
- La supervisió de l'execució del programa d'actuació i l'aprovació inicial de la memòria anual de gestió.
- La coordinació i el seguiment de les actuacions de les diferents administracions actuants que afectin l'espai protegit.
- La proposta i promoció de mesures i actuacions per millorar protecció del parc, per fomentar el coneixement i el gaudi ordenat dels seus valors i per afavorir les activitats que contribueixin al desenvolupament rural sostenible.
- La instància de la revisió o modificació del Pla especial del Parc del Castell de Montesquiú.
- L'aprovació, si s'escau, dels reglaments de funcionament intern de la Comissió Executiva i de l'òrgan de participació del teixit associatiu quan es creï.

2.3. Òrgans de participació

Aquest 2022 s'ha seguit fent, altre cop de manera presencial, la **trobada anual de les entitats** que tenen relació amb la gestió del parc, amb la finalitat d'implicar-les en la definició i el seguiment del Pla d'objectius i actuacions, i també a fi de convertir la trobada en un fòrum participatiu assimilable a la Comissió Consultiva que fixen els plans especials d'altres parcs.

En la trobada es van convocar inicialment 71 entitats de diferents sectors, de les quals van assistir les que podeu veure en el quadre següent:

Entitats assistents a la trobada de l'any 2022 (15/11/2022)

Sector	Entitat
Agrícola i forestal	Associació de Propietaris Serra de Bellmunt
	Marcel Miranda (ramader concessionari)
	Societat de Caçadors Sant Quirze-Montesquiu-Sora
Científic, cultural i educatiu	Escola Segimon Comas
	Fundació Espai, Natura i Joventut
	Grup de Naturalistes d'Osona
	Societat Catalana d'Herpetologia
	Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
	Grup Beta UVic
Cívic	Amics del Billar
	Associació Patronat de la Gent Gran de Montesquiu
Cultural	Associació de Músics de Montesquiu
	Associació Ràdio Club Bisaura
Altres	ConSORCI del Ter
	ConSORCI de la Vall del Ges, Orís i Bisaura
	Associació Leader Ripollès Ges Bisaura

3. Mitjans i recursos

3.1. Personal

Personal adscrit al parc

Càrrec	Persones	Adscripció
Director del parc	Joan-Carles Àngel i Hernández	DIBA
Tècnica en ús públic	Maria Soler i Tor	CVGOB
Tècnica de comunicació i promoció	Blanca Vilageliu i Borrut	CVGOB
Administratiu	Gorka Adell i Justes	DIBA
Personal del SAGTIO	Joan-Antoni Parres i Vizcaïno	DIBA
	Maria Àngels Garcia i Bonmatí	DIBA
	Carles Viñas i Salicrú	DIBA
	Miquel Jimeno Gomes-Martins	DIBA
Personal de manteniment	Esteve Sidera i Jubany	DIBA
	Albert Sala i Sidera	DIBA
	Daniel Carbonell i Merino	DIBA
Coordinadora d'informació	Mònica López i Garcia	CVGOB
Guies informadores	Irene Peix Guinovart	CVGOB
	Mònica López Chicano	CVGOB
Jardineria	Joan Freixer i Serradell	CVGOB
	Lluís Santanach i Noguera	CVGOB
Personal del SAGTIO		
Enginyera del territori (tp)	Elisabet Vila d'Abadal i Castilla	DIBA

Personal de l'SGPN

Nota 1: tp = dedicació a temps parcial (també donen suport a altres parcs).

Nota 2: en el cas que durant l'any s'hagi produït un relleu de persones en algun dels llocs de treball, s'indiquen els noms de les persones que han ocupat el mateix lloc de treball per un període o altre de temps, separats pel símbol /.

Nota 3: CVGOB = Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura

Personal vinculat als equipaments en règim de conveni

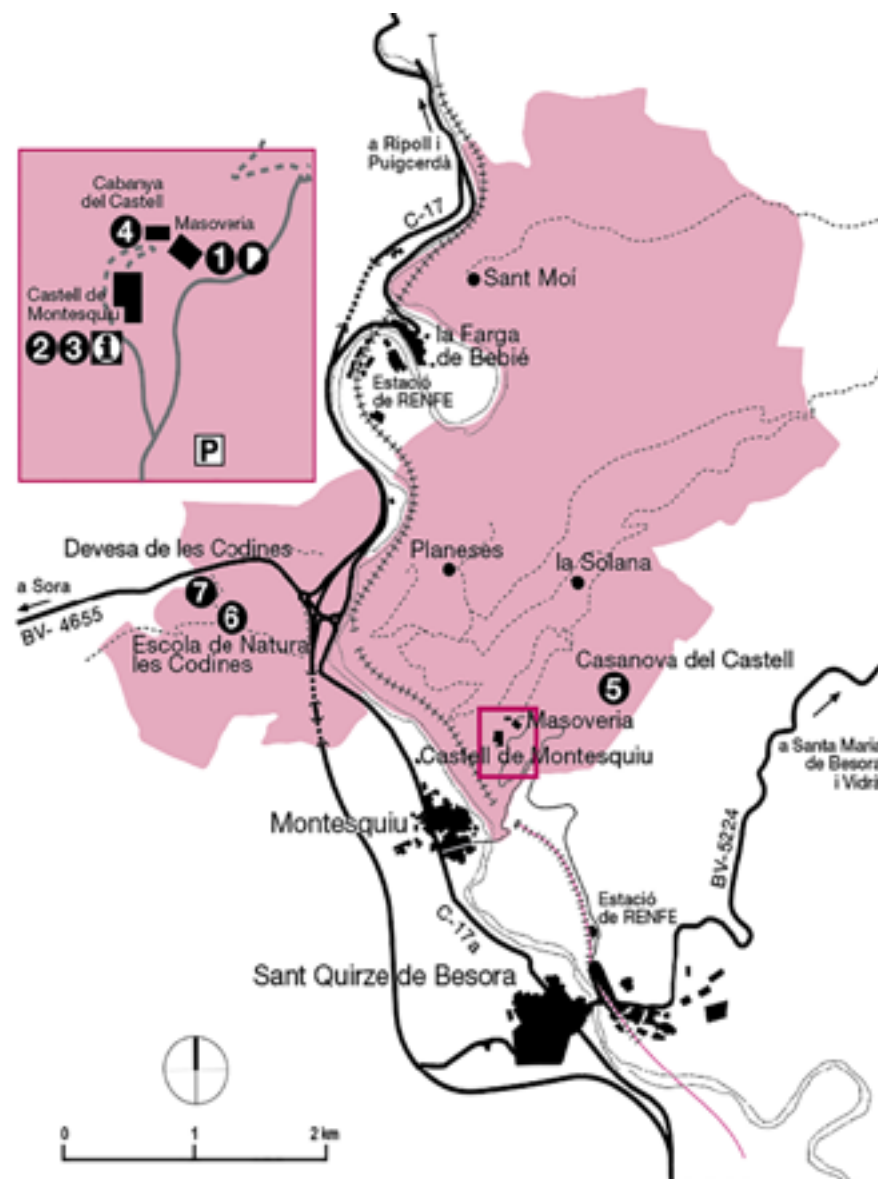
Tècnica de suport del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura pel conveni del CFFE	Laura Vivet i Camps
--	---------------------

Personal vinculat a les empreses concessionàries dels equipaments

Casanova del Castell	--
Escola de Natura de les Codines i àrea d'acampada juvenil Devesa de les Codines	1 persona

3.2. Equipaments

Situació geogràfica aproximada dels equipaments del parc

Equipaments (clicuieu damunt de cada nom per accedir a la informació web)

1 [Oficina del Parc del Castell de Montesquiu](#)

2 [Castell de Montesquiu](#)

3 [Centre de Recursos del Castell de Montesquiu](#)

4 [Cabanya del Castell](#)

5 [Casanova del Castell](#)

6 [Escola de Natura les Codines](#)

7 [Campament juvenil Devesa de les Codines](#)

8 [Centre de Desenvolupament Forestal](#)

3.2.1. Equipaments centrals

Oficina del Parc del Castell de Montesquiú

Dilluns, dijous i divendres, de 8 a 14.30 h
 Dimarts i dimecres, de 8 a 14.30 h i de 16 a 17.30 h

Adreça postal

Masoveria del Castell
 08585 Montesquiú
 Tel.: 934 727 600 / 938 529 234
 A/e: p.montesquiú@diba.cat

Règim de gestió: directa

 [Oficina del Parc del Castell de Montesquiú](#)

Oficina del parc a la Masoveria del Castell. Font: Arxiu XPN

Equipaments al castell

L'element central del parc és el castell, antiga casa fortificada els inicis del qual es remunten al segle XIII. Està rehabilitat però manté la fesomia del segle XVII. Actualment alberga el Centre de Recursos, on es fan conferències, jornades d'estudi, seminaris i convencions d'empresa. Es reserva la part noble del castell per a les visites culturals dels visitants del parc. L'equipament està a disposició del públic durant els caps de setmana de tot l'any i diàriament durant els mesos de juliol i agost.

Hi podem trobar diversos equipaments:

- Recepció i botiga a l'entrada del castell
- Centre de Recursos del Castell de Montesquiú
- La Cabanya del Castell
- La Casanova del Castell
- Jardins del castell

 [Castell de Montesquiú](#)

Façana principal del Castell de Montesquiú. Font: Arxiu XPN

Recepció i botiga a l'entrada del castell

Informació, visites guiades i audiovisual
Temps d'història i misteri.
Podeu accedir a la versió de l'[audiovisual](#).

Tel.: 938 550 522

A/e: p.montesquiu.bisaura@diba.cat

Règim de gestió: conveni

Punt d'Informació del Castell de Montesquiu

Horari: obert dissabtes i festius, de 10.30 a 14.30 h. Durant els mesos d'estiu, obert també de les 16 a 19 h. Els dies feiners també s'ofereix informació a l'oficina del parc i a la Masoveria del Castell, de 9 a 14 h.

Adreça postal

Castell de Montesquiu

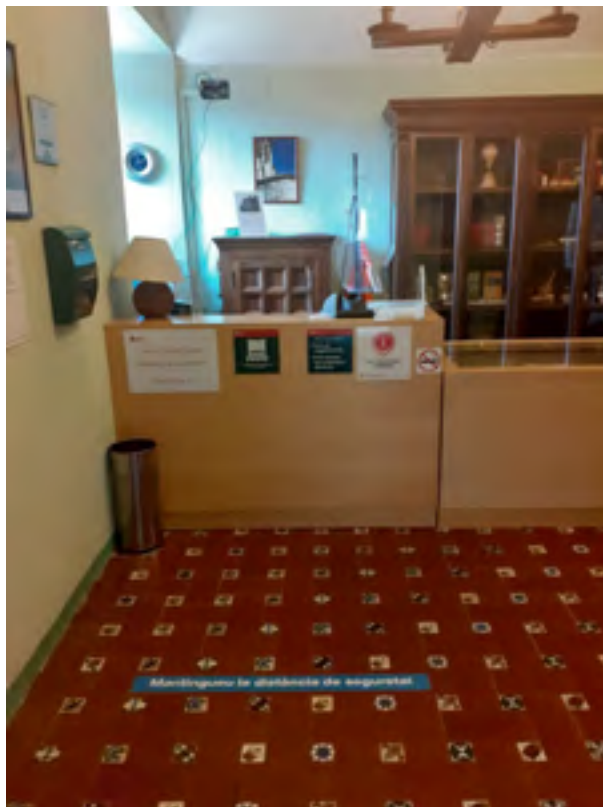
08585 Montesquiu

Tel.: 934 727 600

A/e: p.montesquiu.bisaura@diba.cat

Règim de gestió: conveni

 [Punt d'Informació del Castell de Montesquiu](#)

Recepció i botiga a la planta baixa del castell. Font: Arxiu XPN

Centre de Recursos del Castell de Montesquiu

Centre d'estudi per a conferències, seminaris i convencions

Adreça postal

Masoveria del Castell

08585 Montesquiu

Tel.: 938 529 234 / 934 727 600

A/e: p.montesquiu.castell@diba.cat /

p.montesquiu.bisaura@diba.cat (reserves)

Tel.: 938 550 522 (reserves)

Règim de gestió: conveni

 [Centre de Recursos del Castell de Montesquiu](#)

Sala d'actes del Centre de Recursos del Castell. Font: Arxiu XPN

La Cabanya del Castell

Equipament destinat a la presentació d'exposicions i altres activitats culturals

Horari de les exposicions temporals: dissabtes i festius, d'11 a 14 h

Adreça postal

Cabanya del Castell
Parc del Castell de Montesquiú
08585 Montesquiú

Règim de gestió: conveni

 [La Cabanya del Castell](#)

La Cabanya del Castell. Font: Arxiu XPN

La Casanova del Castell

Equipament dedicat a la restauració i concessió a Casanova del Castell SCP des d'octubre de 2012 fins a agost de 2018. Es va licitar el 2022 i va quedar deserta.

Tel.: 938 529 022

A/e: casanovadelcastell@gmail.com

Règim de gestió: concessió

 [La Casanova del Castell](#)

La Casanova del Castell. Font: Arxiu XPN

Jardins del castell

Règim de gestió: concessió

Jardins del castell i la Masoveria. Font: Arxiu XPN

3.2.2. Equipaments de lleure i educació ambiental

Escola de Natura les Codines

Equipament dedicat a l'educació ambiental per a escoles i famílies

Adreça postal

Escola de Natura les Codines
Ctra. BV-4655 a Sora, PK 0,200
08585 Montesquiu

Règim de gestió: concessió

Equip gestor

Fundació Catalana de l'Esplai
C. del Riu Anoia, 42-54
08820 El Prat de Llobregat
Tel.: 934 744 678
A/e: accc@fundesplai.org
Web: <http://fundesplai.org/ca/>

 [Escola de Natura les Codines](#)

Escola de Natura les Codines. Font: Arxiu XPN

Campament juvenil Devesa de les Codines

Campament d'ús exclusiu per a entitats juvenils

Horari: des de Setmana Santa fins a la Puríssima

Adreça postal

Finca les Codines
Ctra. BV-4655 de Montesquiu a Sora, km 1
08585 Montesquiu
Tel.: 934 727 600
A/e: p.montesquiu@diba.cat

Règim de gestió: concessió

Equip gestor

Fundació Catalana de l'Esplai
(a través de l'Associació Catalana Cases de Colònies)
Edifici Centre Esplai
C. del Riu Anoia, 42-54
08820 El Prat de Llobregat
Tel.: 934 744 678
De dilluns a divendres, de 9 a 18 h
A/e: casesdecolonies@fundesplai.org

 [Campament juvenil Devesa de les Codines](#)

Campament juvenil Devesa de les Codines. Font: Arxiu XPN

La Solana.**Centre de Desenvolupament Forestal**

Equipament destinat a aula de formació forestal

Horari: els cursos es desenvolupen en dies feiners de 8 a 15 h. Segons les exigències programàtiques del curs, però, l'equipament també pot obrir a les tardes.

Adreça postal

Parc del Castell de Montesquiu, s/n
08585 Montesquiu

Règim de gestió: conveni

Organisme gestor

Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura
C. d'Enric Prat de la Riba, 17
08570 Torelló
Tel.: 938 592 226
A/e: info@formacioforestal.cat
Web: www.formacioforestal.cat

 La Solana. Centre de Desenvolupament Forestal

La Solana. Centre de Desenvolupament Forestal, durant la construcció del nou cobert. Font: Arxiu XPN

3.2.3. Àrees d'esplai i zones d'aparcament**Àrea d'esplai de la font del Castell Xic**

Actualment aquesta àrea disposa de cinc taules de pícnic i una font d'aigua potable.

 Àrea d'esplai de la font del Castell Xic

Àrea d'esplai de la font del Castell Xic. Font: Arxiu XPN

Àrees d'aparcament:

- Aparcament del Castell
- Aparcament de la Masoveria
- Aparcament de la Casanova del Castell
- Aparcament de l'Escola de Natura les Codines
- Aparcament de la Solana. Centre de Formació Forestal
- Aparcament de l'àrea d'acampada de la Devesa de les Codines

L'aparcament de la Casanova del Castell. Font: Arxiu XPN

Àrees d'aparcament

3.3. Material de divulgació i comunicació

La Subsecció de Comunicació, Formació i Coordinació de la Gerència de Serveis d'Espais Naturals va promoure les publicacions que es relacionen a continuació i que estan vinculades directament amb el parc o indirectament amb la Xarxa de Parcs Naturals. La mateixa secció també gestiona el web, les xarxes socials i les aplicacions mòbils.

Llibres

- [He mirat aquesta terra. Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona](#)
- [Parcs naturals de Barcelona: un passeig](#)
- [Parcs naturals pas a pas. Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona](#)
- [La Xara i el Pau i el castell màgic](#)

Memòries

- [Memòries anuals de gestió del parc](#)
- [Memòries anuals del programa «Poesia als parcs»](#)
- [Memòries anuals del programa «Parc a taula»](#)
- [Memòries anuals del programa «Coneguem els nostres parcs»](#)
- [Memòries anuals del Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals](#)
- [Memòries anuals del programa «Viu el parc»](#)

Guies temàtiques i altres documents

- [Guia de rutes literàries per la Xarxa de Parcs Naturals](#)
- [Guia de rutes de flora i fauna per la Xarxa de Parcs Naturals](#)
- [Guia de rutes fotogràfiques per la Xarxa de Parcs Naturals](#)
- [Guia de rutes i llegendes de la Xarxa de Parcs Naturals](#)
- [Descobreix el patrimoni arquitectònic dels nostres parcs](#)

- [Rutes en transport públic per la Xarxa de Parcs Naturals](#)
- [Joëlette. La natura a l'abast de tothom](#)

Mapes

- [Mapa de l'informador del Parc del Castell de Montesquiú](#) (en català, castellà, anglès i francès)
- [Mapa topogràfic de Catalunya. Parc del Castell de Montesquiú. 1:25.0000. Editorial ICGC](#)

Desplegables

- [Benvinguts al parc](#) (en català, castellà, anglès i francès)
- [Xarxa de Parcs Naturals](#) (en català, castellà, anglès, francès i italià)
- [La Xarxa de Centres de Documentació dels Espais Naturals Protegits de Catalunya](#)
- [Centres de documentació de la Xarxa de Parcs Naturals](#)

Fulls solts, díptics, tríptics i altres fullets

- Al parc amb el vostre gos
- Bolets. Consells per collir-ne
- Bones pràctiques en curses de muntanya
- Castanyes i castanyedes. Recomanacions
- Centres de documentació
- Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals. Apunta-t'hi!
- Circulació motoritzada en espais naturals
- Com és natural, no hi volem deixaralles
- El paper del personal d'informació
- El parc, deixa'l net
- El senglar. Impacte i precaucions
- El vostre gos i els ramats
- Guardes forestals. Què fem?
- La nova app dels parcs naturals. Els parcs a la punta dels dits
- L'ús de la bicicleta als espais naturals protegits
- No et quedis a casa! L'accessibilitat a la Xarxa de Parcs Naturals
- *Mirabilia sunt opera tua Domine*. Emili Juncadella, muntanyenc (tríptic i catàleg de l'exposició)
- Previsió dels incendis forestals
- Protecció del verd nadalenc
- Representació del sistema solar a escala (full solt)
- Revetlles sense incendis
- Si corres per la muntanya, respecta l'entorn. Bones pràctiques en l'organització i celebració de curses i marxes per muntanya
- Subscriu-te de franc a *L'Informatiu dels Parcs*
- Temps d'història i misteri (en català i castellà)
- Visitem el parc amb seguretat
- Viu el parc, l'espectacle és a la natura

Cartells

- Activitats de tardor
- Dia Europeu dels Parcs (cartell)
- Dia Europeu dels Parcs (pancarta)
- Exposicions temporals. Parc del Castell de Montesquiu (cartells, 11 exposicions)
- Notes a la Cabanya
- Parcs en concert
- Rutes guiades. Marxa nòrdica Montesquiu
- Poesia als parcs
- Viu el parc (cartell general)
- Viu el parc (cartell mut)

Altres publicacions

- Activitats de tardor (postal)
- Coneguem els nostres parcs. Llibreta de camp i guia del professorat
- Dia Europeu dels Parcs
- Experiències Parc a taula
- Exposicions temporals. Parc del Castell de Montesquiu
- Notes a la Cabanya (postal)
- Parcs en concert
- Poesia als parcs
- Rutes guiades. Marxa nòrdica Montesquiu
- Viu el parc. Agenda escolar

Exposicions i material audiovisual

Exposicions permanents

- **«Mirabilia sunt opera tua domine». Emili Juncadella.** Recull de plafons amb fotografies i històries de les seves excursions de muntanya més rellevants. És al castell i es pot visitar en el mateix horari d'obertura. El parc disposa d'un llibret de l'exposició.
- **«Representació del sistema solar a escala»** Seguit de suports que sostenen una representació dels planetes a escala i en ferro forjat . És fet a escala tant per la dimensió respecte de la Terra com per les distàncies respecte del Sol. És als jardins del castell i es pot visitar cada dia de l'any. Complementari a l'exposició, el parc disposa d'un fullet explicatiu que aprofundeix en la informació.

Audiovisual *Temps d'història i misteri*

El contingut de l'audiovisual (creat el 2018) proposa un viatge a través d'un any natural durant el qual s'aborden els àmbits temàtics següents: el parc dins del context de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, el patrimoni natural, el patrimoni cultural, els paisatges, l'activitat humana i l'activitat econòmica a l'espai natural. Per acabar, es resumeix el model de gestió del parc pel que fa a recursos humans, equipaments i itineraris, plans de gestió, etc. Es pot gaudir de l'audiovisual al web del parc i al canal de YouTube de la Xarxa de Parcs Naturals, on també està disponible en versió castellana i anglesa.

Vídeo *Soc el Parc del Castell de Montesquiú*

Podeu visualitzar aquest i més vídeos de la Xarxa de Parcs Naturals al canal de YouTube: <https://www.youtube.com/user/xarxa-deparcs/videos>.

<https://youtu.be/3I2Ohhtmu20>

L'Informatiu dels Parcs

L'Informatiu dels Parcs és el butlletí de divulgació de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Té una periodicitat quinzenal i recull notícies dels dotze parcs que integren aquesta xarxa i d'altres organismes que hi estan relacionats.

Pàgina web de [subscripció gratuïta al butlletí L'Informatiu dels Parcs](#).

Pàgina web de consulta de l'[històric de L'Informatiu dels Parcs](#).

Gaudim als Parcs

Gaudim als Parcs és el butlletí de divulgació de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Té una periodicitat setmanal i recull activitats dels dotze parcs que integren aquesta xarxa i d'altres organismes que hi estan relacionats.

Pàgina web de [subscripció gratuïta al butlletí Gaudim als Parcs](#).

Pàgina web de consulta de l'[històric de Gaudim als Parcs](#).

3.4. Parc mòbil

El parc mòbil del parc es va renovant en funció de l'estat mecànic i de l'antiguitat dels vehicles. Es duen a terme totes les accions necessàries per mantenir i conservar el parc mòbil en les millors condicions tècniques i de seguretat.

Les característiques del parc mòbil del parc són les que podeu veure a la taula següent:

Garatge del parc. Font: Arxiu XPN

Relació dels vehicles del parc (2022)

Matrícula	Model	Any d'adquisició	Usuari/s
E 8543 BCK	Tractor John Deere	2000	Manteniment forestal
4159 GFH	Ford Ranger	2008	Manteniment forestal / Consorci
4163 GFH	Ford Ranger	2008	Manteniment forestal
2461 GJW	Land Rover Defender	2008	Manteniment forestal
7139 JMF	Mitsubishi Montero	2016	Guarderia
0095 KMZ	Toyota Land Cruiser	2018	Direcció
8470 GHC	Land Rover Defender	2008	Guarderia (substitueix el vehicle 8801 BPC)

3.5. Pressupost

Resum de distribució del pressupost

Durant aquest exercici, el pressupost total destinat al parc ha estat d'**1.451.295,52 €**. Atès que la superfície del parc és de **546,45** ha, això comporta una dotació econòmica de **2.655,86 €/ha**.

Com es pot veure en la taula següent, el còmput del cost repercutit de serveis centrals* (**576.182,91 €**) representa una quantitat total que implica afegir pràcticament un **66%** al pressupost gestionat pel parc, que ha estat de **875.112,61 €**.

* Per tal de poder ajustar amb més precisió el cost real que implica la gestió de l'espai protegit, a partir de l'any 2017 s'ha tingut en compte el **cost repercutit** que representa el suport humà i material a la gestió i administració d'aquest parc per part dels serveis centrals de la Diputació de Barcelona. Fins ara, en alguns parcs aquest cost no s'havia comptabilitzat per raons de complexitat de càlcul inherents a l'estructura comptable del pressupost d'aquesta corporació, cosa que dificultava el coneixement exacte de la repercussió als diversos espais de la XPN.

L'aplicació d'aquest cost repercutit al pressupost del parc, amb un criteri de repartiment que té en compte el conjunt de la XPN, permet obtenir una dada de «cost de gestió per hectàrea» de l'espai protegit molt més acurada i equiparable als valors que s'utilitzen en altres espais naturals i en fòrums nacionals i internacionals, on se solen comparar aquest tipus d'indicadors.

Tot i així, cal tenir present que no deixa de ser una aproximació; ara bé, com es pot veure en les taules i gràfics següents, representa una quantitat global molt important que en alguns parcs pot arribar a incrementar en més d'un 50% el «pressupost del parc» tal com s'havia expressat en memòries anteriors.

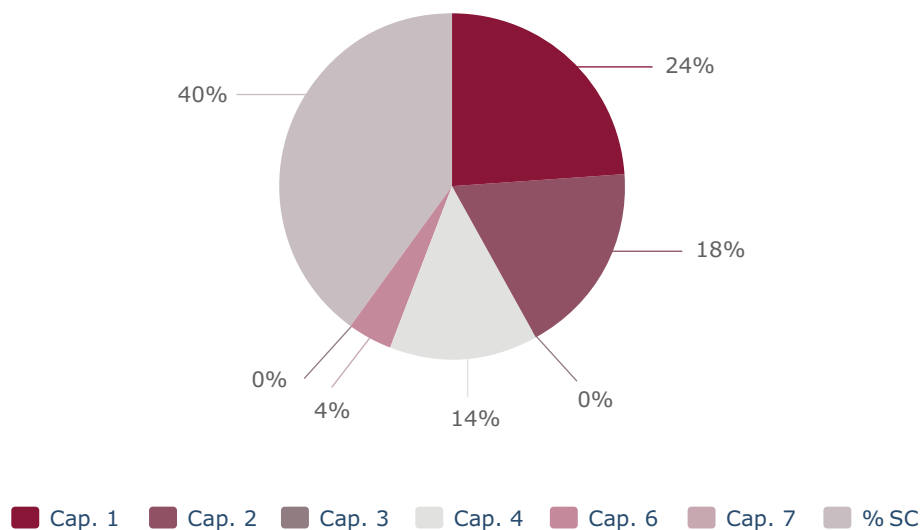
Per tot això, s'ha considerat oportú iniciar un gràfic d'evolució interanual del pressupost que comenci amb el del 2017. Si no, la comparació amb anys anteriors podria interpretar-se erròniament per la diferència respecte de les xifres que es mostraven abans, en les quals no es computava aquest cost repercutit o, si més no, no es feia amb un criteri homogeni al conjunt de la XPN.

L'aplicació del nou criteri permet expressar amb més aproximació el pressupost «real» destinat a l'espai protegit. No obstant això, a tall de consulta, en les memòries anteriors del parc es poden trobar els pressupostos interanuals seguint els criteris anteriors.

Distribució del pressupost total del parc (2022)

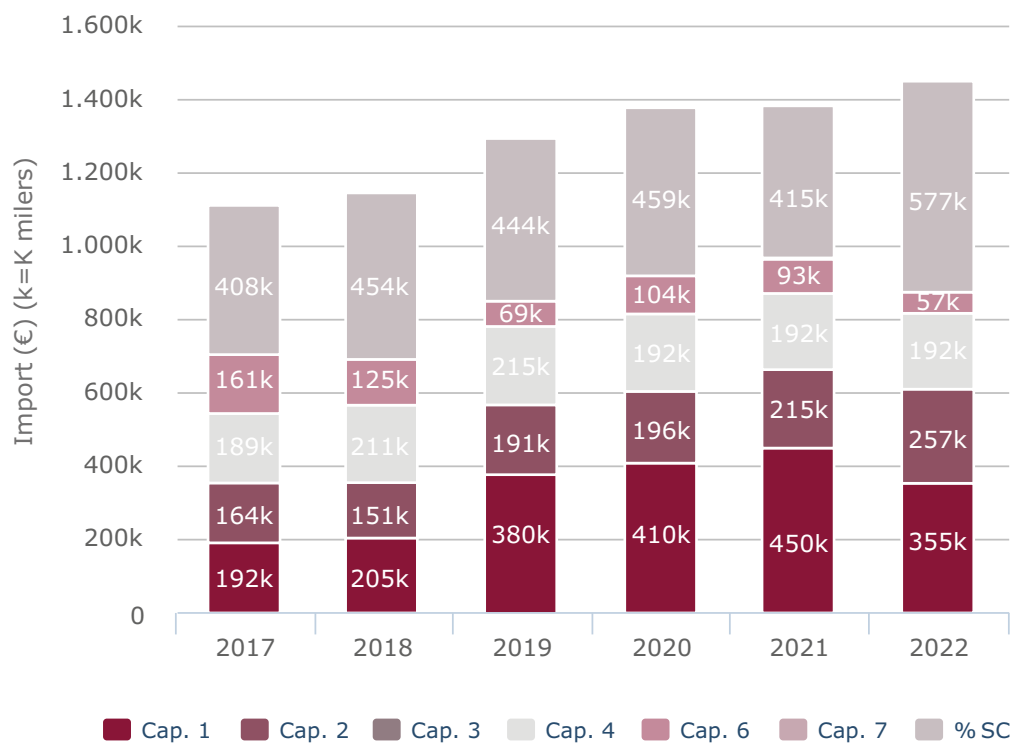
Concepte		Import (€)
Recursos humans del parc	Cap. 1	354.132,35
Despesa ordinària	Cap. 2	256.744,38
Despeses financeres	Cap. 3	0,00
Transferències ordinàries	Cap. 4	206.842,33
Inversions	Cap. 6	57.393,55
Transferències per a inversions	Cap. 7	0,00
	Subtotal parc	875.112,61
Cost repercutit dels serveis centrals	2% SC	576.182,91
	Total	1.451.295,52

Distribució del pressupost total per conceptes (2022)

Evolució interanual

Any	Cap. 1	Cap. 2	Cap. 3	Cap. 4	Cap. 6	Cap. 7	%SC	Total
2017	191.751,1	163.246,83	0,00	189.279,8	160.610,02	0,00	407.091,06	1.111.978,81
2018	204.980,59	151.236,11	0,00	210.901,09	125.188,15	0,00	453.848,32	1.146.154,26
2019	379.348,88	190.817,48	0,00	213.501,49	69.098,73	0,00	443.715,05	1.296.481,63
2020	409.375,88	195.413,91	0,00	211.511,73	103.878,71	0,00	458.266,63	1.378.446,86
2021	449.758,42	214.215,54	0,00	207.925,23	93.264,76	3.500,00	414.945,27	1.383.609,22
2022	354.132,35	256.744,38	0,00	206.842,33	57.393,55	0,00	576.182,91	1.451.295,52

4. Principals activitats dutes a terme

El programa d'activitats

Anualment, sobre la base del **Pla d'acció pel mandat (PAM)**, dels objectius de gestió del parc, i tenint en compte les propostes dels ajuntaments i de les entitats, s'elabora una proposta de programa d'activitats per tal de preveure les actuacions que s'han d'executar durant l'any perquè es puguin assolir les determinacions del Pla especial. Una vegada ha estat sotmesa a la consideració dels òrgans de gestió, i d'acord amb les disponibilitats pressupostàries, es prepara el programa d'activitats definitiu amb el mòdul «SIRGA» del SIGEP (vegeu l'apartat 4.4.2), que es tradueix en el **Pla d'objectius i actuacions (POA)** de l'any.

Documents de planificació de la gestió

Podeu consultar [el PAM](#) i [el POA](#) del conjunt d'espais naturals de la XPN.

L'esquema general del POA permet agrupar les activitats anuals en quatre grans blocs conceptuals:

Conservació del patrimoni natural i cultural

Fa referència a totes les actuacions adreçades a gestionar directament el territori, redactar i executar plans de prevenció d'incendis, aplicar les mesures destinades a la gestió activa del medi, contribuir a la conservació del patrimoni natural i cultural, mantenir el patrimoni públic i fer el seguiment dels sistemes naturals.

Desenvolupament sostenible i benestar de la població local

Inclou el conjunt d'activitats relacionades amb el desenvolupament socioeconòmic i la millora de les condicions de vida de la població mitjançant l'establiment de línies d'ajut tècnic i econòmic, i amb la creació i millora d'infraestructures i la prestació de serveis generals. També abraça les accions de caràcter cultural i social que pretenen cohesionar el teixit territorial i la població per mitjà de programes de caràcter cultural i social.

Ús públic i educació ambiental

Recull les actuacions relatives a la creació i el manteniment de la xarxa d'equipaments públics definida pel Pla especial i a les tasques directament vinculades a l'ús públic, com ara els plans d'informació i les tasques de difusió, comunicació i publicacions. Aquest epígraf comprèn també un conjunt de propostes adreçades a fomentar el coneixement i el respecte envers el medi. Inclou actuacions que tenen com a objectiu potenciar el funcionament i la qualitat dels equipaments privats d'educació ambiental, així com programes destinats als escolars i al públic en general.

Activitats de coordinació i governança

Inclou les activitats relacionades amb la planificació, el control, el seguiment i l'avaluació de les activitats que es desenvolupen al parc i els aspectes organitzatius relacionats amb la direcció, la participació, l'organització i la formació de personal, l'adquisició de material i el subministrament de serveis, les tasques de representació i les relacions institucionals.

4.1. Conservació del patrimoni natural i cultural

4.1.1. Actuacions enfocades a la conservació i la millora d'hàbitats i recursos naturals

Gestió de la població introduïda de tritó alpí (*Ichthyosaura alpestris*)

Durant l'any 2022 s'han fet extraccions de tritó alpí (*Ichthyosaura alpestris*) en cinc punts d'aigua del Parc del Castell de Montesquiu i a l'entorn immediat, i s'han fet visites complementàries nocturnes en vuit punts d'aigua propers per intentar valorar la possible presència d'aquesta espècie.

Les captures s'han dut a terme mitjançant trampeig, fent servir la combinació de dues metodologies: trapes de caiguda i nanses aquàtiques. Des del 7 març fins al final del mes de maig, s'han capturat un total de 292 adults de tritó alpí, 271 dels quals a la bassa de la Processó, divuit a la bassa de l'Obi, dos a la bassa de Beví Gros i un a la bassa del Camí de Beví. Al Beví Xic, l'única bassa on aquesta espècie estava esmentada, no se n'hi va capturar cap. En conjunt, en poc menys de tres mesos, s'han capturat i retirat del medi un total de 294 adults de tritó alpí —comptant individus tant en fase terrestre com en fase aquàtica i incloent-hi un gran nombre de femelles gràvides.

Exemplars de tritó alpí al parc. Font: Nando Loras

Juntament amb aquestes captures, s'ha aconseguit copsar també quines són les dinàmiques d'activitat i desplaçaments de l'espècie com a mínim al llarg del període de trampeig. A més, en global, si hi incloem tant els tritons com les espècies autòctones, s'han capturat més de 1.800 exemplars de vertebrats, 750 dels quals van ser adults de diversos grups i 1.091 van ser larves d'amfibi. D'aquesta manera, s'han detectat un total de divuit espècies repartides en deu d'amfibis, sis de rèptils i dues de micromamífers, la qual cosa denota la gran efectivitat dels mètodes emprats també a l'hora de catalogar la biodiversitat present a la zona i complementa molt bé l'esforç de seguiment de la licitació «Seguiment ecològic i sanitari de les poblacions d'amfibis al Parc del Garraf, Parc d'Olèrdola, Parc del Foix, Parc del Castell de Montesquiu, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc de la Serralada Litoral i Espai Natural de les Guilleries-Savassona» de l'actual equip de treball (CRARC-SCH).

Finalment, cal dir que les dades que s'han aconseguit el 2022 permeten intuir quan i com els mètodes esdevenen més eficaços, i suggereixen quins són els factors que esperonen els períodes de més activitat de l'espècie, i estableixen potencialment protocols el màxim de rendibles per a futures actuacions.

El cost total de les actuacions, inclòs el cost de la compra de materials, ha estat de 7.971,48 €.

Control i eliminació de l'eruga del boix (*Cydalima perspectalis*) a les tanques dels jardins

Un any més, d'ençà de l'arribada al parc el 2018 de l'espècie exòtica invasora anomenada papallona del boix, s'han seguit tractant les tanques de boix dels jardins amb *Bacillus thuringensis*, un bacteri que afecta les larves de lepidòpters que s'alimenten dels boixos. Enguany, per primer cop, tots els tractaments s'han fet amb mitjans propis i els resultats han estat molt efectius, ja que les tanques de boix es mantenen en perfecte estat de conservació.

El cost de la compra del producte per als tractaments i de les feromones per al control dels pics de vol ha estat de 335,41 €.

Eliminació d'un rodal d'ailant (*Ailanthus altissima*) al torrent de la Font de les Mares

Enguany, gràcies a la subvenció al Consorci del Ter, s'ha procedit a eliminar un rodal d'aquesta espècie exòtica invasora a la zona del terme de Sant Quirze de Besora més propera al Castell de Montesquiú. Les actuacions desenvolupades tenien per objectiu evitar la propagació de l'ailant a través dels cursos fluvials a la llera del Ter i la penetració d'aquesta espècie a la llera del Ter i al Parc del Castell de Montesquiú. Paral·lelament, s'ha fet el manteniment del tractament efectuat durant l'any anterior.

Tractament de les tanques de boix dels jardins amb *Bacillus thuringhensis*.
Font: Arxiu XPN

El cost de les actuacions ha estat de 6.510,41 € i s'han pagat mitjançant la subvenció de la Gerència d'Espais Naturals de la Diputació al Consorci del Ter.

Altres actuacions de control i erradicació de flora invasora

A la zona de Planeses s'ha fet una eliminació puntual de peus de l'espècie exòtica *Erigeron annuus*, d'origen nord-americà, que ja havia estat detectada puntualment en algunes pastures del parc. La seva presència es controla gràcies a les actuacions de l'assaig de millora de prats i pastures del parc. Aquesta actuació s'ha fet amb mitjans propis.

Aquest any gairebé no s'han detectat individus de seneci del Cap (*Senecio inaequidens*), una espècie exòtica invasora herbàcia d'origen sud-africà. L'any anterior la mateixa guarderia havia procedit a arrancar i cremar alguns individus apareguts al serrat de la Rovira i sembla que l'actuació ha tingut efecte.

Paral·lelament, els jardineros han seguit controlant amb mitjans propis la presència de rebrotos de robinia (*Robinia pseudoacacia*) a la zona dels jardins i a l'entrada del parc.

Altres actuacions de conservació i millora d'hàbitats

En el marc de les actuacions derivades de l'Assaig de millora de l'estat ecològic de les pastures del parc, redactat pel Centre Tecnològic BETA de la Facultat de Ciències i Tecnologia l'any anterior, s'ha fet una ressema a les pastures de la Casanova amb llavors de prat natural procedents del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

En els moments de màxima sequera d'aquest any especialment eixut, s'ha fet una aportació d'aigua des del dipòsit del Llac en alguns gorgs mitjançant l'equip d'incendis per no perdre població de cranc de riu autòcton (*Austropotamobius pallipes*).

S'ha fet el seguiment de la gestió de la població introduïda de carpí daurat (*Carassius auratus*) a la bassa de reg del Llac que s'havia gestionat l'any anterior. No s'ha detectat la presència de cap individu en tot l'any ni en aquest dipòsit ni en cap punt del parc.

Als mesos de maig i juny s'ha fet una sega diferencial de la zona de la font del Castell Xic per afavorir les espècies d'orquídies que apareixen anualment en aquesta zona. En general, s'ha seguit el criteri d'evitar la sega en els moments de floració de cadascuna de les espècies d'orquídia presents als jardins de la Masoveria i zones properes.

A l'estiu s'ha advertit de la mortalitat de petits grups de pi roig en diferents zones del parc i s'ha detectat la presència del coleòpter *Ips sexdentatus* i també de danys en els pins, compatibles amb aquest insecte. S'han tallat els peus afectats i caldrà seguir atents per evitar que torni a esdevenir una plaga, com havia succeït anys enrere.

L'empresa que gestiona la línia elèctrica d'alta tensió Vic-Ripoll ha pres mesures en una torre situada a l'entrada del parc des de Montesquiu i ha instal·lat uns aïllants per evitar que les aus s'electrocutin.

A més d'aquestes accions, s'ha seguit restringint l'accés de vehicles motoritzats a la totalitat del parc, que només es permet als concessionaris d'activitats agràries, a les empreses de manteniment, als usuaris dels horts del Carbur de Baix i del Centre de Formació Forestal de la Solana —per anar exclusivament a aquests equipaments—, i als guardes i treballadors del parc.

Pla de seguiment i recerca

Amb la voluntat de disposar d'un instrument per avaluar de manera continuada l'estat dels sistemes naturals, des de l'any 1996, al parc s'està duent a terme un conjunt d'activitats de seguiment de manera estructurada dels diferents factors que intervenen en l'evolució del medi. L'any 2022 s'han dut a terme els estudis i seguiments següents:

Pel que fa al canvi climàtic i la biodiversitat:

- Estudi i seguiment per part de la Xarxa Fenològica de Catalunya (Fenocat).
- Registre i tractament de les dades meteorològiques.
- Adaptació dels boscos mixtos al canvi climàtic (Life Mix For Change).
- Millora de la biodiversitat en boscos madurs mediterranis (Life Biorgest).
- Seguiments del Centre de Monitoratge de la Biodiversitat de les Muntanyes Mediterrànies (Universitat de Barcelona).
- Sistema de Parcel·les de Seguiment de la Biodiversitat Terrestre (Sisebio).

Família de lirons grisos. Font: Arxiu XPN

Pel que fa a la fauna:

- Pla de gestió del cranc de riu i la custòdia dels hàbitats d'interès (Paisatges Vius).
- Programa de seguiment de les poblacions de senglar (Minuartia).
- Els ocells del parc ((rapinyaires diürns) (SOCC).
- Els petits mamífers (SEMICE, Museu de Ciències Naturals de Granollers).
- Seguiment de les poblacions de la invasió biològica de la papallona del boix (*Cydalima perspectalis*).
- El gat fer i la comunitat de carnívors (GNO).
- Seguiment i diagnosi de les poblacions d'amfibis als punts d'aigua (Societat Catalana d'Herpetologia).
- Macroinvertebrats aquàtics (CARIMED, Museu de Ciències Naturals de Granollers).
- Diagnosi de la diversitat de quiròpters (Jordi Serra-Cobo).
- Seguiment del líró gris (Museu de Ciències Naturals de Granollers).

Pel que fa a la flora:

- Seguiment estandarditzat de la flora amenaçada (SEFA).
- Seguiment de l'estat ecològic dels prats i pastures (Universitat de Vic).

Pel que fa a altres seguiments:

- Seguiment de l'estat de les fonts naturals (Consell Comarcal d'Osona)

La taula resum dels estudis que s'han fet enguany, amb els imports corresponents, és la següent:

Estudis	Import (€)
Conveni de col·laboració amb el Patronat del Museu de Granollers per a l'execució del Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural a la Xarxa de Parcs Naturals (XPN) de la Diputació de Barcelona (a Montesquiú, inclou micromamífers)*	80.000,00
Conveni de col·laboració amb l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) per a l'execució dels plans de conservació de la Xarxa de Parcs Naturals gestionats per la Diputació de Barcelona (inclou rapinyaires forestals)*	98.000,00
Conveni CARIMED per detectar els efectes del canvi ambiental en les comunitats d'organismes dels rius mediterranis*	56.000,00
Conveni de col·laboració amb l'associació Paisatges Vius per a l'execució del Pla de gestió del cranc de riu i la custòdia dels hàbitats d'interès a la Xarxa de Parcs Naturals gestionats per la Diputació de Barcelona*	45.000,00
Conveni de col·laboració amb la Universitat de Barcelona per a la realització d'actuacions del centre de monitoratge de la biodiversitat de muntanyes mediterrànies (CMBMM): elaboració de protocols de seguiment de la biodiversitat, aplicació al camp i coordinació de seguiments*	78.000,00
Programa de seguiment de l'evolució demogràfica de les poblacions de senglar a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Temporada 2021 - 2022*	11.705,54
Seguiment de les poblacions d'amfibis en diferents entorns naturals del Parc del Garraf, Parc d'Olèrdola, Parc del Foix, Parc del Castell de Montesquiú, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc de la Serralada Litoral i l'EN de les Guàrdies-Savassona*	25.476,55
Seguiment de la comunitat de carnívors del Parc Natural del Montseny i del Parc del Castell de Montesquiú*	5.699,10
Seguiment de les poblacions de quiròpters en diferents entorns naturals del Parc del Garraf, el Parc d'Olèrdola, el Parc del Foix, el Parc del Castell de Montesquiú i el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*	7.122,44
Total	407.003,63

(*) Convenis o contractes conjunts dels parcs de la XPN, en els quals es considera l'import total per al conjunt de la XPN

Trobareu més informació al web [Conservació de la biodiversitat](#) de la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona.

4.1.2. Activitats de prevenció i gestió del territori

Pla de vigilància i prevenció d'incendis (campanya d'estiu)

La campanya del Pla d'informació i vigilància contra els incendis forestals (PVI) es duu a terme amb l'estreta col·laboració dels ajuntaments i les agrupacions de defensa forestal (ADF). Podeu consultar la pàgina [«Informació general i documents tècnics» del web de l'Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari](#).

Les dades publicades a la memòria final de campanya del PVI fan referència a l'anàlisi de les accions de conscienciació, dissuasió d'infraccions, deteccions de situacions de risc, revisions d'infraestructures, protecció del medi ambient, atenció a la ciutadania i també a les relacionades amb la detecció i el seguiment d'incendis forestals de la campanya actual comparada amb les anteriors. També es poden consultar, de manera oberta i configurable, les [accions dutes a terme durant tota la campanya per l'operatiu PVI](#). Es poden configurar les consultes per comarca, per municipi, per agrupació de defensa forestal i per cada parc de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

Cartells per col·locar en funció del risc d'incendi. Font: ArxIU XPN

El Parc del Castell de Montesquiu forma part de l'àmbit d'actuació del PVI. D'aquesta manera, es manté una bona coordinació amb les ADF i els ajuntaments en cas d'emergència. També es compta amb l'ajuda d'una unitat de vigilància en cas de necessitat. El personal del parc assisteix als *briefings* comarcals, que tenen lloc al Parc de Bombers de Vic durant la campanya d'incendis. Això permet estar al dia de tot el que passa i coordinar-se amb tots els equips d'emergències que en formen part, i ajudar en el que calgui. Aquest 2022, malgrat la meteorologia extrema, no hi ha hagut cap incendi ni conat d'incendi, ni al parc ni als seus voltants.

S'han seguit fent les tasques que preveu el Pla de prevenció d'incendis (PPI) per garantir que els mitjans d'extinció tinguin una mobilitat ràpida i eficaç dins del parc en cas d'emergència. En aquest sentit, aquest any s'ha fet el manteniment de la plataforma i de la vegetació al camí del Bosc de Planeses en una longitud d'1,6 km i amb un cost de 2.055,30 €, de manera que s'ha deixat el ferm i la secció de servei en perfectes condicions. També s'han mantingut les seccions de servei al voltant de la xarxa viària bàsica del parc, i s'han revisat tots els hidrants del parc a l'inici de campanya, s'ha substituït l'hidrant malmès de la Solana i s'ha instal·lat una placa senyal a l'hidrant de la Masoveria i una altra en un hidrant a les Codines.

Finalment, la Federació d'ADF d'Osona ha fet el manteniment periòdic de la vegetació en la zona d'influència de la línia de mitjana tensió QUIRZE3, entre els suports 65 i 78, i les línies de baixa tensió de l'OS16005 presents al Parc de Montesquiu, i l'empresa Acciona, adjudicatària de les feines de manteniment de tala i esporga de línies elèctriques d'Endesa per a la prevenció d'incendis forestals, ha fet treballs de manteniment de la vegetació a les línies Bebié i Llaers, que transcorren pel parc.

Gestió de les finques públiques

El Parc del Castell de Montesquiu, a més del castell i la seva masoveria, inclou les masies següents: la Casanova, la Solana, Planeses, Sant Moí i les Codines. Els antics camps de conreu agrícola d'aquestes masies sumen un total de 70 ha, i s'han seguit mantenint i conservant. Al voltant del castell de Montesquiu també s'ha tingut una cura especial per mantenir la qualitat paisatgística de l'entorn i dels seus jardins.

Ramaderia

Aquest 2022 s'ha fet una nova concessió dels contractes d'arrendament d'aprofitament de les finques públiques agràries per a pastures, que havien caducat. Aquesta concessió, que s'ha licitat per al conjunt de la Xarxa de Parcs, ha inclòs tres lots al Parc del Castell de Montesquiu: el de la finca de les Codines, dedicada a prats de dall i pastura de cavalls; el de les finques de Sant Moí i la Casanova, dedicades a la pastura de cavalls, i el de les finques de Planeses i la Solana, dedicades a la pastura de vaques. Marcel Miranda ha obtingut la concessió dels lots per a pastura de cavalls a les Codines, Casanova i Sant Moí, mentre que Pere Carbonell ha obtingut la concessió per a pastura de vaques a Planeses i la Solana. També s'ha mantingut la petita explotació d'aviram (oques i ànecs, principalment) a la masia de Planeses.

Recol·lecció de tòfona per l'Associació de Tofonaires d'Osona.
Font: Arxiu XPN

Silvicultura

El parc disposa d'un Pla tècnic de gestió i millora forestal, redactat l'any 2001. Aquest pla estableix els treballs forestals que s'han de fer anualment. El 2021 l'empresa Oriol Marcos havia estat l'adjudicatària de les actuacions de la unitat IVc, una pineda de pi roig a la baga de les Codines, de 9,27 ha, i de la unitat Va2, una plantació de plataners a la riera de Sora, de 0,80 ha. Enguany, l'empresa ha completat les feines iniciades l'any anterior.

Aquest 2022 l'empresa Miquel Casas López ha sigut l'adjudicatària de les feines forestals de la unitat VIb, una roureda amb pi roig de 8,41 ha al solell de les Codines, i la unitat IIIf3, una pineda de pi roig amb roure de 15,40 ha. Els treballs de la unitat VIb s'han iniciat aquest any.

Aprofitament tofoner

S'ha continuat fent el seguiment de la concessió de l'aprofitament de tòfona amb l'Agrupació de Tofonaires d'Osona. Pel que fa a la plantació de roures micorrizats, s'ha seguit fent tasques de manteniment en la part de la plantació que no va quedar afectada per les obres del ramal de la C17 en direcció a Ripoll.

Apicultura

S'ha continuat amb el petit aprofitament apícola de la finca, en règim de concessió. El concessionari s'ha ocupat de mantenir l'estassada de vegetació arbustiva de la zona del coll de Planeses propera a l'arnera.

Caça

S'ha mantingut la col·laboració amb la Societat de Caçadors de Sant Quirze, Montesquiu i Sora, i s'han coordinat les batudes per tal de controlar la població de senglar al parc. S'ha posat un èmfasi especial en la senyalització de les batudes, tant a la zona de Planeses i la Solana, com a Sant Moí i la baga de les Codines.

Delimitació de la finca pública

Finalment, pel que fa a la necessitat d'establir el límit més precís de la propietat de la Diputació de Barcelona i, per tant, de l'àmbit del parc, ja s'han localitzat les fites antigues i se n'han plantat de noves

on cal reforçar la delimitació, de manera que ja està delimitat sobre terreny, de forma consensuada, el límit amb totes les finques. Només falta plantar sobre el terreny les fites de reforç al límit amb la Farga de Bebié, la qual cosa es preveu fer a inicis de 2023.

Manteniment forestal i del patrimoni

El personal de manteniment del parc i el jardiner han continuat duent a terme tasques de caràcter general, com ara la neteja dels voltants de la xarxa viària i dels equipaments i dels llocs d'alta freqüentació, el manteniment de les infraestructures i instal·lacions d'ús públic, actuacions puntuals per millorar l'acabat i la posada en marxa dels diversos projectes del parc, i treballs forestals.

A més a més, durant l'any 2022 s'han executat les actuacions que es relacionen tot seguit. En alguns casos s'ha contractat una empresa especialista, però en gran part s'han dut a terme amb mitjans propis:

- Reparar la font del Castell Xic.
- Reparar l'obi del coll de Planeses.
- Recuperar la font Codineta.
- Reparar una fuga d'aigua a la font del Roure.
- Instal·lar topalls a l'aparcament de la piscina de la Devesa.
- Reparar topalls de l'aparcament del castell trencats.
- Replantar boixos a la tanca sobre l'aparcament de la Masoveria.
- Instal·lar tres fanals a les feixes de baix de l'aparcament del castell.
- Fer el manteniment de la vegetació de la bassa de llacunatge.
- Instal·lar un KiosPap a la font del Castell Xic.
- Tancar amb fustes els contenidors de l'aparcament de la Masoveria i de les Codines.
- Netejar les pintades dels contenidors de la Masoveria.
- Substituir contenidors de fracció orgànica malmesos.
- Desembussar els lavabos dels jardins.
- Reparar fites i banderoles malmeses.
- Retirar arbres tombats en diferents punts del parc.
- Refer la cuneta al camí de l'estació de tren.
- Canviar de lloc la pilona de la pujada a la Masoveria.
- Fer el manteniment de la vegetació dels itineraris.
- Estassar la unitat Ic2 sobre Planeses per a pràctiques del CFFE.
- Fer el manteniment dels entorns de la Casanova.
- Estassar exteriors de Sant Moí.
- Reparar les tanques malmeses de l'itinerari adaptat.
- Reparar la barana de l'itinerari de l'Obaga del Castell a Font Codineta.
- Reparar la barana despenjada al mirador de la Rovira.

L'obi del coll de Planeses una vegada reparat. Font: Arxiu XPN

4.2. Desenvolupament sostenible i benestar de la població local

4.2.1. Polítiques de foment agrícola, forestal, de serveis i cultural

Subvencions

El Pla especial estableix, entre els seus objectius, compatibilitzar la protecció amb el desenvolupament social, econòmic i cultural de la població de l'àrea d'aplicació del pla. Amb aquesta finalitat, la Diputació de Barcelona té sis línies bàsiques d'ajut, que es regeixen per les bases publicades oficialment.

Podeu consultar les [bases de la convocatòria](#).

Les activitats que actualment poden ser objecte d'ajut són les següents:

- Activitats forestals (AF)
- Activitats agrícoles i ramaderes (AR)
- Instal·lació de calderes i estufes de biomassa (BM)
- Activitats d'entitats culturals, cíviques i esportives (EC)
- Activitats d'empreses de serveis (ES)
- Millora dels habitatges i restauració del patrimoni arquitectònic (HP)

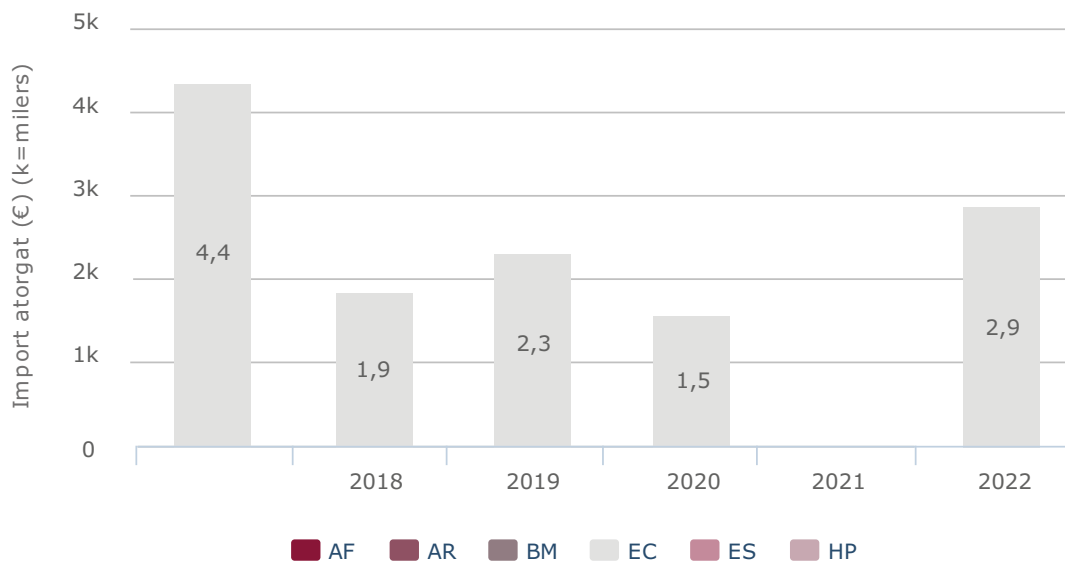
En aquest quadre es pot observar la distribució de les subvencions atorgades per línia (nombre i imports concedits enguany) i l'evolució en els darrers anys.

Distribució de les subvencions sol·licitades i atorgades per línia (2022)

Línia	Sol·licitades		Atorgades		% Atorgament	
	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)	% nombre	% import
AF	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
AR	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
BM	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
EC	4	3.200,00	4	2.880,00	100,00	90,00
ES	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
HP	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Total general	4	3.200,00	4	2.880,00	100,00	90,00

Evolució interanual de l'import atorgat

Línia	2017	2018	2019	2020	2021	2022
AF	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EC	4.380,00	1.872,00	2.310,00	1.574,64	0,00	2.880,00
ES	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
HP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total general	4.380,00	1.872,00	2.310,00	1.574,64	0,00	2.880,00

Viu el parc

Informació general

Durant l'any 2022 es va continuar desenvolupant aquest programa de caire ludicocultural en 10 dels 12 espais protegits de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Després de totes les restriccions del període post COVID-19, el programa s'ha pogut dur a terme amb normalitat. Les xifres han tendit a les d'edicions anteriors. El «Viu el parc» consta de dues licitacions: el programa artístic, per una banda (que gestiona FUSIC), i el programa escolar, per l'altra (que gestiona CIMA). A les xifres del primer bloc se li afegeixen els assistents a altres cicles culturals que se sumen al «Viu el parc» («Poesia als parcs», «Parcs en concert» i «Òpera als parcs») i que se celebren dins el període de vigència d'aquest programa per tal d'enriquir la cartellera de cada parc.

Recordem que el programa es divideix en tres eixos principals. El **primer eix**, un bloc d'activitats (teatre, música, dansa, conferències, espectacles infantils, etc.) ofertes directament per la Diputació de Barcelona als diferents municipis del parc, es porta a terme en indrets o equipaments proposats pels mateixos ajuntaments.

El **segon eix**, un seguit d'activitats d'abast més general, es porta a terme dins l'àmbit del parc: «Matinal al parc», «fira d'artesans», «Nit d'estels», «La capsula dels sentits», concursos de fotografia, etc.

Finalment, hi ha un **tercer eix**, el **Viu el parc a l'escola**, adreçat als nens i nenes de cinquè de primària de les escoles de cada parc. Atès que el Montseny ja disposa d'un programa escolar específic, **El Montseny a l'escola** per a tot el cicle de primària, que des del 2017 també abraça el cinquè curs, des d'aquell any ja no es duu a terme el «Viu el parc a l'escola» en aquest parc. El vincle es manté amb el suport a l'edició de l'«Agenda escolar» de què gaudeix aquest programa. El contingut d'aquest tercer eix es presenta en l'**apartat 4.3.2** d'aquesta memòria.

Des de 2017 la gestió del programa es va dividir en dos lots: un per al vessant **artístic i cultural** (lot 1) i un altre per al **programa escolar** (lot 2). En la nova licitació pel període 2021-2024, l'entitat FUSIC va guanyar el primer lot, i el segon va ser adjudicat a l'empresa CIMA, que ha fet un consorci d'empreses d'educació ambiental: APRÈN, Quatre Passes i Origonatura.

Durant el 2022 el programa «Viu el parc» va poder programar, en el conjunt dels parcs, un total de **153 actes** en seixanta-set municipis, amb un total de **7.027 assistents** (3.873 en els actes centrals i 3.154 en els actes als municipis). Aquí sumem els actes i assistència del mateix «Viu el parc» artístic més el cicle «Poesia als parcs», «Parcs en concert» i «Òpera als parcs», unes xifres que reprehen les d'anys anteriors a la pandèmia COVID-19.

El **pressupost** global del programa ha estat de 198.202,52 €. Aquesta xifra inclou tot el pressupost que hi va destinar la Diputació de Barcelona, que és la suma del pressupost de la Gerència d'Espais Naturals gestionat pels dos concessionaris (lot 1 gestionat per FUSIC, 110.996,52 €; lot 2 gestionat per CIMA, 82.522 €, més el suport dels consorcis (enguany només el de Guillerries-Savassona, 1.200 €) i els costos de la difusió del programa (15.073,71 €), tant en suport paper com digital.

Durant el 2022, el web [Viu el parc artístic](#) ha tingut 6.946 visites de 5.262 seguidors, especialment en els mesos de març-juny i octubre-novembre. El 2022 es va decidir anul·lar els comptes de Facebook i Twitter del programa. Els seus seguidors —prop de 3.000 i 1.700, respectivament— es van integrar als comptes genèrics de la Xarxa de Parcs Naturals en aquestes xarxes socials. Per contra, es va obrir un compte propi d'Instagram, que actualment té 604 seguidors.

Pel que fa al **programa escolar**, al llarg de 2022 ha tornat a la normalitat en relació amb les mesures postpandèmia de la COVID-19. No obstant això, s'ha volgut mantenir el format de les activitats que es duen a terme al parc seguint el model de grups reduïts de tres escoles com a màxim per sortida, perquè aquest format, que es va dur a terme per evitar la confluència de molts grups durant la pandèmia, ha resultat molt ben valorat per l'equip educatiu del programa i per les escoles. En aquesta línia, s'ha eliminat l'espectacle final, però s'aposta per fomentar la figura dels agents territorials de cada parc. Així, els alumnes poden conèixer de primera mà les diferents activitats que es duen a terme en els entorns concrets dels parcs, amb la visita a un apicultor, un viticultor o un arqueòleg, entre d'altres.

Pel que fa a la primera fase del programa, es reprehen amb normalitat les visites dels equips educatius a les aules de les escoles, on es tracten de manera lúdica i participativa diferents continguts com ara què és un parc natural, quines activitats estan permeses, connectivitat entre els espais, paper gestor de l'administració en la seva conservació, elements naturals i culturals propis de l'espai a visitar, entre d'altres.

Per a més informació de tot el programa, podeu consultar la [pàgina web de «Viu el parc»](#).

Actuació final de Coloraines Band a la Matinal del «Viu el Parc». Font: FUSIC

Programa «Viu el parc». Dades generals (2022)

Parc	Edició	Nre.	Nre.	Assistència total ⁽²⁾	Pressupost (en €) ⁽³⁾	Nre.	Nre.	Nre.	Pressupost (en €) ⁽³⁾	Costos de difusió (en €) ⁽⁵⁾
		municipis ⁽¹⁾	actuacions			escoles	aules	alumnes		
		Programa cultural				Programa escolar				
Montseny	30	16	28	1.021	18.620,75 €	0 ⁽⁴⁾	0	0	0	6.369,55
Montesquiu	26	5	18	772	12.688,75 €	4	5	68	1.600,00	6.498,32
Guilleries	17	3	13	612	12.819,13 €	4	5	83	1.441,00	367,63
Marina	21	4	15	637	11.728,57 €	23	35	794	14.411,00	367,63
Litoral	20	10	16	486	12.983,16 €	16	28	598	12.616,00	367,63
Montnegre	27	7	15	1.307	12.667,89 €	34	55	1.238	22.558,00	367,63
Garraf-Olèrdola-Foix	29	11	23	1.303	14.181,90 €	20	40	842	17.104,00	367,63
Sant Llorenç del Munt	31	12	25	889	16.990,69 €	21	47	908	20.294,00	367,63
Total		67	153	7.027	112.680,84 €	122	215	4.531	90.024,00	15.073,71

(1) Es refereix als municipis realment participants en el programa, tant si tenen actes centrals com actes als municipis o només participen en el Programa escolar.

(2) Inclou els actes centrals (Matinals, Poesia als Parcs, Nits d'Estels, Parcs en Concert, Òpera als Parcs o rai-lis i concursos fotogràfics) i els actes als municipis, i exclou els assistents del programa escolar.

(3) Aquesta xifra inclou tot el pressupost que hi va destinar la Diputació de Barcelona, que és la suma del pressupost de la Gerència d'Espais Naturals gestionat pels dos concessionaris (lot 1, gestionat per FUSIC, 110.996,52 €; lot 2, gestionat per CIMA, 82.522 €) més el suport dels consorcis (enguany només el de Guilleries-Savassona, 1.200 €) i els costos de la difusió del programa (15.073,71 €), tant en suport paper com digital.

(4) Aquest programa no té «Viu el parc a l'escola», ja que s'hi desenvolupa el programa «El Montseny a l'escola».

(5) Des de 2022 no s'imprimeixen cartells ni papereria, només ocasionalment. Per tant, es fa una mitjana dels costos globals repartits per cada parc. Amb tot, s'inclouen els costos de les agendes escolars del Montseny (6.001,92 €) i de Montesquiu (6.130,69 €), tant de coordinació com d'edició.

Resum del programa «Viu el parc» al Parc del Castell de Montesquiu (2022)

Edició	26a
Municipis participants / municipis del parc	5 / 5
Actuacions als municipis	9
Actes centrals	6
Actuacions als actes centrals	9
Total d'actuacions al programa	18
Assistents als actes organitzats als municipis	316
Assistents als actes centrals	456
Total d'assistents als actes organitzats per la Diputació	772
Festes escolars (nombre de dies)	2
Escoles participants	4
Aules	5
Alumnes participants	68
Municipis participants (escoles)	4
Pressupost «Viu el parc» artístic	12.688,75 €
Pressupost «Viu el parc» escolar	1.600,00 €
Costos de difusió (cartells i agenda escolar)	6.236,09 €

Viu el parc artístic

La **vint-i-sisena edició** del programa «Viu el parc» es va celebrar al Parc del Castell de Montesquiu del 5 de juny al 23 d'octubre de 2022. Enguany, tots els actes programats s'han pogut dur a terme amb la nova normalitat després de les mesures postpandèmia.

Per a l'organització del programa, es va fer una **reunió virtual** amb els ajuntaments del parc el dijous 10 de març.

Entre els actes centrals, la **Matinal al Parc** es va celebrar, com és habitual, als jardins del castell de Montesquiu amb una jornada de tallers familiars amb l'animació del Burro dels Jocs, el taller de RE-CREA i l'actuació musical de Coloraines Band. La Matinal inclou el **23è Ral-li fotogràfic del Parc del Castell de Montesquiu**, amb trenta-set participants. Dels actes centrals destaquem també la **Nit d'Estels** a Sora (el 3 de setembre), amb uns quatre assistents, i un nou recital del cicle **Parcs en concert**, el 18 de setembre, inclòs en el repertori del cicle Notes a la Cabanya, amb l'actuació de Ferran Palau. Finalment, dins el programa **Poesia als parcs**, el dissabte 1 d'octubre va tenir lloc el recital Himnes de Fata Morgana, amb David Castillo (poeta) i Xarim Aresté (músic). El recital va aplegar uns seixanta assistents.

En total, es van fer quinze actes (sis centrals i nou en els municipis), amb un total de **divuit actuacions** i una participació de **772 assistents** (456 en actes centrals i 316 en actes locals).

Resum del programa «Viu el parc artístic» al Parc del Castell de Montesquiu (2022)

Data	Acte	Població	Actuacions	Assistents
Actes centrals			1	150
18/9/2022	Parcs en Concert	Montesquiu	1	60
1/10/2022	Poesia als Parcs	Montesquiu	1	37
5/6/2022	Ral-li Fotogràfic	Montesquiu	4	130
5/6/2022	Matinal al Parc	Montesquiu	1	75
5/6/2022	Portes Obertes Castell	Montesquiu	1	4
3/9/2022	Nit d'Estels	Sora	1	316
Actes locals			9	270
2/7/2022	Cala Fredosa (havaneres)	Vidrà	1	60
23/7/2022	«Naturalesa i creativitat» (conferència)	Sora	1	0
3/9/2022	Trill (concert)	Santa Maria de Besora	1	60
11/9/2022	Coral 2x4	Sora	1	11
12/9/2022	«El pas del temps» (conferència)	Sant Quirze de Besora	1	52
1/10/2022	«El pas del temps» (conferència)	Sant Quirze de Besora	1	7
2/10/022	La Rocketa Band	Sant Quirze de Besora	1	50
23/10/022	La Rocketa Band	Montesquiu	1	50
23/10/2022	Impressionats per la Natura	Montesquiu	1	26
Total			18	772

Poesia als parcs

El cicle **Poesia als parcs** és una iniciativa que s'emmarca dins el programa cultural **Viu el parc** de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Fins a l'any 2020, el programa comptava amb el suport econòmic de la Institució de Lletres Catalanes, que assumia el cost dels poetes participants. Enguany, la Diputació de Barcelona assumeix la totalitat de despeses del programa (programació, coordinació, materials de difusió, assistència tècnica, filmació en vídeo i cost dels poetes).

Aquesta edició, desenvolupada entre els mesos de maig i novembre de 2022, ha estat i ha pogut mantenir la presencialitat plenament, com ja va fer la de 2021, i, a més, sense restriccions d'aforament o d'accés als recitals. Això ha permès que tornessin a ser actes realment oberts, tot i que s'ha mantingut l'estructura del formulari d'inscripció, molt útil per a la previsió d'assistència i la comunicació amb els assistents.

Enguany hi han participat el Parc del Castell de Montesquiu, el Parc de la Serralada Litoral, el Parc Natural de l'Alt Pirineu, el Parc de la Serralada de Marina, el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, el Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny, el Parc Natural de la Serra de Montsant, el Parc Natural de la Serra de Collserola, el Parc del Garraf, el Parc del Montnegre i el Corredor, l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona, el Parc del Foix, tots ells a Catalunya; el Parc Nacional de l'Illa de l'Alsinara i el Parc de Port del Comte, a Sardenya. El programa del cicle es pot consultar al web del parc.

Seguint amb la iniciativa impulsada en les darreres edicions, enguany al cicle s'ha sumat la celebració de la commemoració literària de la Generalitat de Catalunya de l'**Any Gabriel Ferrater**. Aquesta col·laboració s'ha traduït en el reconeixement de la figura i l'obra del poeta de Reus en un indret proper a la seva ciutat, concretament al Parc Natural de la Serra de Montsant, a la Cartoixa d'Escaladei, amb el recital *El que em fuig*, amb els poetes Xènia Dyakonova i Jaume Coll Mariné, i acompanyament musical de Neus Borrell. Aquest recital s'ha dut a terme amb la complicitat d'un agent cultural rellevant i primordial del territori, el Centre Quim Soler.

Per al disseny i desenvolupament de la proposta, s'ha comptat amb les aliances i complicitats dels diferents territoris implicats. En aquest sentit, hi ha hagut una estreta col·laboració amb les diferents entitats culturals següents: Fundació Jacint Verdaguer, a Folgueroles; el Centre Quim Soler, dedicat a la literatura i el vi del Priorat; el Centre d'Art i Natura de Farrera; l'Obra Cultural de l'Alguer; el MUHBA Villa Joana: La Pahissa del Marquet, a Sant Llorenç Savall; el Konvent de Cal Rosal; l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, i el segell discogràfic The Indian Runners.

Els recitals s'han pogut organitzar també gràcies a la coordinació amb els ajuntaments dels municipis on han tingut lloc.

Per acabar, amb la voluntat de posar en diàleg la poesia amb altres disciplines artístiques, el cicle ha comptat, com els de cada any, amb un element musical en tots els recitals. Per donar solidesa a la proposta, s'ha teixit una aliança amb el segell discogràfic The Indian Runners, que s'ha encarregat de curar la selecció de músics per a vuit dels recitals del cicle, ha proporcionat artistes que formen part de les seves agrupacions per sumar a les propostes poètiques i complementar-les. Gràcies a aquesta col·laboració, han participat en el cicle Pau Lanzetta (teclat); Lluc Valverde (clarinet i saxo), de La Ludwig Band; Albert Girons (guitarra), de La Sentina; Marta Torrella (veu), de Tarta Relena; Xantal Rodríguez (guitarra), de Remei de Ca la Fresca, i Bru Ferri (teclat) i Neus Borrell (veu).

En total, enguany han participat en el cicle **vint-i-tres poetes, deu músics** i un grup musical, i als espectacles presencials hi han assistit un total de **490 persones**.

El cost total del programa ascendeix a 24.856,74 €, que inclouen la filmació i l'edició de vídeos de tretze recitals (9.498,48 €), els costos de l'edició del material gràfic i els costos de gestió.

Els recitals de «Poesia als parcs» són filmats en vídeo, i els poemes recitats es poden veure i escoltar a internet, a la pàgina web de la Xarxa de Parcs Naturals i al corresponent **canal de YouTube del programa**, que enguany ha tingut 48.725 visualitzacions.

Dins l'àmbit del Parc del Castell de Montesquiú, el dissabte 1 d'octubre va tenir lloc el recital **Himnes de Fata Morgana**, a càrrec del duo format pel poeta **Enric Castillo** i el músic **Xarim Aresté**. Aquest espectacle es va emmarcar en el cicle «Notes a la Cabanya», que enguany celebrava la seva sisena edició i que promouen conjuntament el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura i el Parc del Castell de Montesquiú. El recital va aplegar uns seixanta assistents.

Actuació de Xarim Aresté i Enric Castillo a la Cabanya del Castell. Font: Tramoia

Parcs en concert

Parcs en concert és un cicle musical anual que es desenvolupa als parcs i espais naturals protegits de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

Anomenat anteriorment «Música als parcs», aquest cicle presenta un seguit de propostes musicals de gran qualitat en què la música entra en diàleg amb l'entorn natural. Concerts a l'aire lliure i propostes artístiques que transiten per estils diversos, des de la música d'autor al folk, el pop i la cançó mediterrània i d'arrel.

El programa **Parcs en concert** acull tant actuacions musicals com recitals poètics acompanyats de música, tot convertint-se en un espai de transversalitat artística. Un cicle en què la veu humana és la protagonista principal. La part més natural dels instruments acompanya a conèixer pinedes i vinyes, rouredes, fagedes i alzinars. Concerts enmig d'escenaris únics, els espais naturals i patrimonials que configuren la nostra geografia, una geografia humana i natural enllaçada per la música.

El cicle **Parcs en concert** té com a finalitats:

1. Dinamitzar i promoure el patrimoni musical i poètic català.
2. Afavorir la creació artística i la difusió i visibilització de músics catalans i de qualitat.
3. Dinamitzar culturalment els diversos municipis en els quals el cicle de concerts té incidència tot afavorint la descentralització cultural.
4. Promoure el diàleg intercultural a través dels llenguatges artístics i, particularment, de la música.
5. Promoure l'economia local i de proximitat dels territoris que configuren la Xarxa de Parcs Naturals tot col·laborant amb el programa Parc a taula.
6. Divulgar i fer pedagogia entorn del valor de la preservació i el respecte dels àmbits i espais naturals.
7. Promoure el coneixement de la nostra cultura a través del patrimoni natural, cultural i paisatgístic present a la Xarxa de Parcs Naturals.

Ferran Palau davant de la Cabanya del Castell, al Parc del Castell de Montesquiu. Autora: Maria Argenti

Podeu consultar tota la informació del programa [Parcs en concert](#).

Pocs escenaris són tan especials com el Parc del Castell de Montesquiu. Situat al nord d'Osona i envoltat per les muntanyes del Bisaura, el centenari castell de Montesquiu obre les portes als visitants a través dels jardins. El diumenge 18 de setembre, davant de cent cinquanta persones, s'hi va celebrar el concert de Ferran Palau, un dels més esperats del cicle «Parcs en concert», emmarcat també en el cicle «Música a la cabanya. Notes de tardor».

Ferran Palau va presentar enmig d'aquest espai natural el seu darrer disc, *Joia* (Hidden Track Records, 2021), en un concert carregat de la sensibilitat i l'emoció pròpies del cantautor de Collbató. Palau va interpretar diverses cançons incloses al seu darrer treball, a més d'alguns dels seus temes més populars. Un repàs per la seva obra minimalista i un exercici d'orfebreria melòdica que bé podria ser representatiu del títol del seu darrer projecte.

Abans de la seva interpretació, el públic va poder gaudir d'un breu concert del jove cantautor manlleuenc Adrià Ballús, qui a darrera hora va confirmar la seva participació en substitució del grup Itzipa, que va haver de cancel·lar el seu concert per motius de salut. Ballús va oferir una representació de la seva obra, a mig camí entre el folk i el pop i amb reminiscències oníriques.

Els assistents van poder gaudir d'aquest concert sota un sol de quasi d'inici de tardor i servits pels productes de proximitat de La Tartana.

Parc a taula

Parc a taula és un programa de desenvolupament econòmic promogut per la Diputació de Barcelona que pretén destacar —mitjançant la gastronomia, la producció artesanal i la viticultura de proximitat i de qualitat— els valors naturals, culturals i paisatgístics dels nostres parcs.

Aquest programa està pensat com un projecte transversal de la Xarxa de Parcs Naturals. Actualment hi participen nou parcs: Parc del Garraf, Parc d'Olèrdola, Parc del Foix, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc de la Serralada Litoral, Parc del Montnegre i el Corredor, Parc de la Serralada de Marina, Parc del Castell de Montesquiu i Parc Natural del Montseny.

El programa ha continuat desenvolupant el seu [web](#) i el compte d'[Instagram](#). Amb el Parc a taula es vol afavorir el desenvolupament econòmic sostenible, la biodiversitat i el reforç de la identitat local.

Els membres de Parc a taula reben una carta d'adhesió i compromís que atorga la Diputació de Barcelona, que acredita l'acompliment dels requisits del programa i que identifica el titular com a mereixedor de la distinció.

El programa Parc a taula desenvolupa activitats paral·leles, com ara degustacions, sessions de treball i formació i capacitació adreçada als adherits, rutes enogastròniques i la participació en mercats. S'entén, doncs, Parc a taula com un instrument per donar a conèixer els parcs de la Diputació de Barcelona al públic general per mitjà dels productes de qualitat i de proximitat dels productors i elaboradors artesans alimentaris que treballen a l'àrea d'influència d'aquests territoris.

Podeu consultar el resum de la [memòria anual d'activitats](#).

Relació d'establiments adherits

Tipus	Nom	Municipi
Allotjaments	Casa rural Can Cisquet	Santa Maria de Besora
	Escola de Natura les Codines	Montesquiu
	Hotel Sant Quirze de Besora	Sant Quirze de Besora
	La Masia Sora	Sora
	La Rania de Can Freixas	Vidrà
Establiments i elaboradors	Carns i Embotits Collfred	Vidrà
	El Serradet	Sora
	Embotits Can Pedret	Sant Quirze de Besora
	Fleca de Vidrà	Vidrà
	Forn Ca l'Agnès	Montesquiu
	Ratafia Bosch	Sant Quirze de Besora
Restaurants	Bar Restaurant Musical Tse Tse	Torelló
	Braseria Restaurant el Triangle	Torelló
	Cal Pagès	Torelló
	El Bistrot del Firal	Torelló
	Hostal Serrasolsas «La Creu de l'Arç»	Vidrà
	La Rectoria d'Orís Restaurant	Orís
	L'Olla dels Experiments	Torelló
	Pizzeria Can Zeppelins	Torelló
	Restaurant Cal Jutge	Orís
	Restaurant Cal Nunci	Sant Vicenç de Torelló
	Restaurant El Serradet	Sora
	Restaurant L'Auró	Orís
	Restaurant Way	Sant Quirze de Besora

Experiències Parc a taula

En el marc del programa s'ha fet un recull d'**Experiències Parc a taula** que ens endinsen a viure la gastronomia, a conèixer els productors que viuen i produeixen dins la Xarxa de Parcs Naturals i a visitar els seus establiments, que amb la seva feina contribueixen al desenvolupament econòmic i rural del país.

Les Experiències Parc a taula contribueixen a donar valor al territori amb la participació activa de les persones que hi viuen, les que treballen la terra i les que la coneixen, així com de les que elaboren els plats que podem tastar i les que ens ofereixen allotjament.

Podeu consultar la guia [Experiències Parc a taula](#).

4.2.2. Infraestructures i serveis generals

A fi de contribuir al desenvolupament bàsic de l'activitat econòmica de la població a l'entorn del parc, se segueix una política de col·laboració amb els ajuntaments per a la millora dels serveis bàsics i de les infraestructures, especialment la xarxa viària dins l'àmbit de l'espai protegit. Per aquest motiu, s'ha incidit en el manteniment dels camins.

Dins l'àmbit del parc, també es té cura del manteniment de la xarxa de distribució d'aigua als equipaments i a les masies, de la recollida d'escombraries, del sanejament de les aigües residuals, així com del manteniment de les calderes de biomassa instal·lades i les corresponents xarxes de calor.

Manteniment de la xarxa viària

Aquest 2022 s'ha fet un arranament i una aportació de material per millorar substancialment el camí de Roques Amples en una longitud de 1.250 metres, entre la riera de la Solana i el coll de Tres Pals. S'ha fet un repàs i un piconatge d'esplanada, una formació de pendents i reperfilament de cunetes, i s'ha estès i compactat una subbase de tot-u. L'empresa Josep Vilanova SA ha estat l'adjudicatària de les obres. La inversió ha estat de 13.043,80 €.

A més, s'han fet arranaments puntuals en diferents punts de la xarxa viària del parc, s'han netejat passos d'aigua dels camins i s'han mantingut les zones engravadades en els aparcaments, amb un cost de 5.089,81 €.

Arranament del camí de Roques Amples. Font: Arxiu XPN

Senyalització

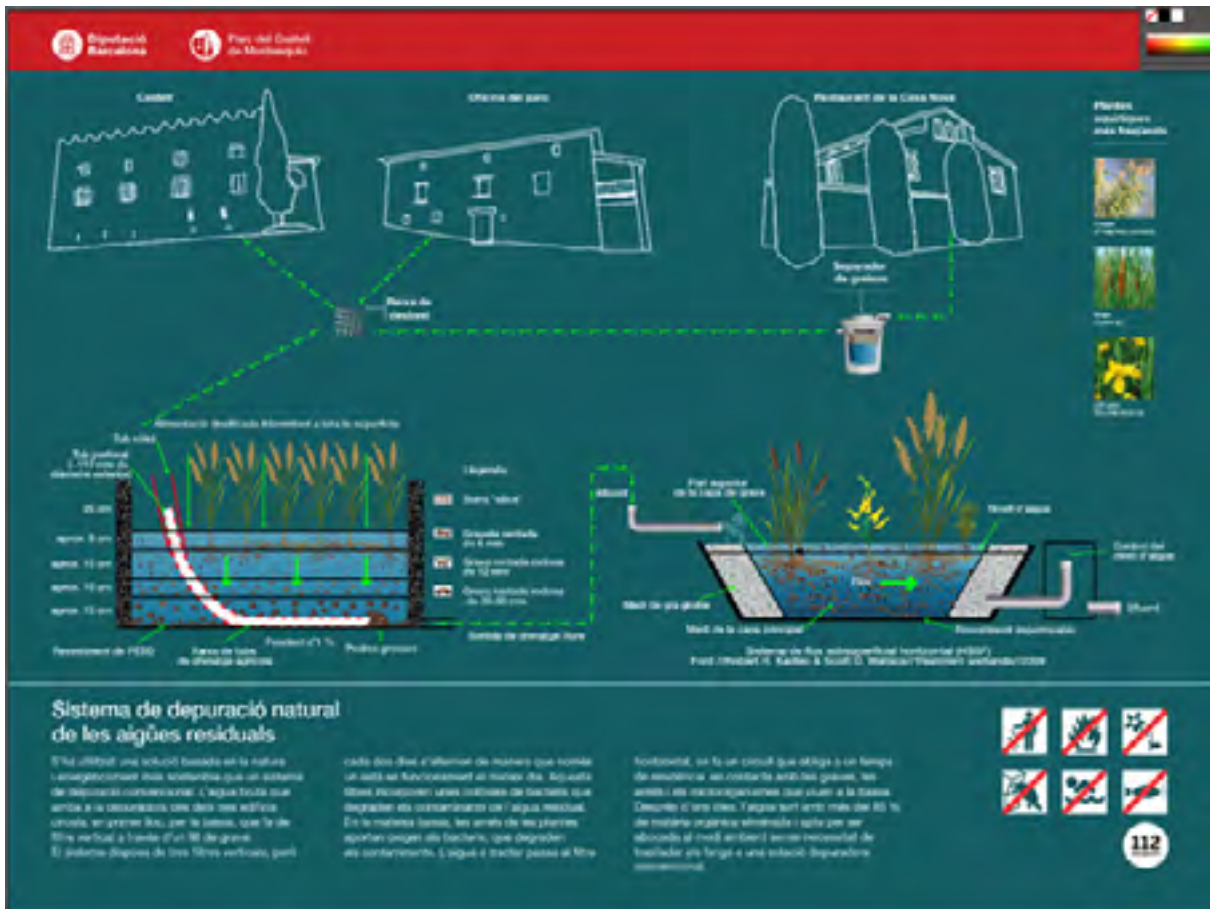
S'han senyalitzat els noms de les coníferes dels jardins que envolten el castell de Montesquiu per la part nord-oest. La senyalització consta de trenta-dues plaques E5 corresponents a les espècies següents:

Nom vulgar	Nom científic	Nom vulgar	Nom científic
Avet grec	<i>Abies cephalonica</i>	Làrix del Japó	<i>Larix kaempferi</i>
Avet coreà	<i>Abies koreana</i>	Metasequoia	<i>Metasequoia glyptostroboides</i>
Avet del Montseny	<i>Abies masjoanis</i>	Avet roig	<i>Picea abies</i>
Avet del Caucas	<i>Abies nordmanniana</i>	Picea d'Orient	<i>Picea orientalis</i>
Pinsap	<i>Abies pinsapo</i>	Picea de Colorado	<i>Picea pungens</i>
Calocedre	<i>Calocedrus decurrens</i>	Pi suís	<i>Pinus cembra</i>
Cedre de l'Atlas	<i>Cedrus atlantica</i>	Pi blanc	<i>Pinus halepensis</i>
Cedre de l'Himàlaia	<i>Cedrus deodara</i>	Pi negre dels Alps	<i>Pinus mugo</i>
Cedre del Líban	<i>Cedrus libani</i>	Pi roig	<i>Pinus sylvestris</i>
Xiprer de Lawson	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Pi de l'Himàlaia	<i>Pinus wallichiana</i>
Xiprer de Nootka	<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	Sequoia vermella	<i>Sequoia sempervirens</i>
Xiprer d'Arizona	<i>Cupressus arizonica</i>	Sequoia gegant	<i>Sequoiadendron giganteum</i>
Xiprer de Lambert	<i>Cupressus macrocarpa</i>	Teix	<i>Taxus baccata</i>
Xiprer mediterrani	<i>Cupressus sempervirens</i>	Tuia del Canadà	<i>Thuja occidentalis</i>
Ginebre xinès	<i>Juniperus chinensis</i>	Tuia oriental	<i>Platycladus orientalis</i>
Làrix europeu	<i>Larix decidua</i>	Pinassa	<i>Pinus nigra</i>

Exemple de placa:

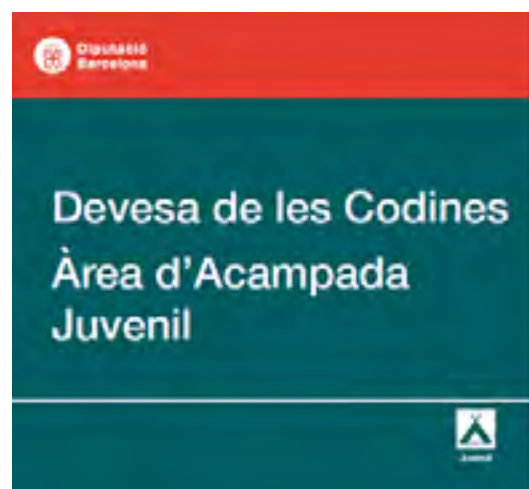

D'altra banda, s'ha instal·lat un planell divulgatiu de la bassa de llacunatge amb l'objectiu d'explicar la seva funció i el procés depuratiu:

S'ha restaurat tota la senyalització del campament juvenil de la Devesa de les Codines. S'han restaurat onze plaques i s'hi ha posat un vinil nou.

Exemple de placa:

S'ha instal·lat un senyal indicador de la regulació d'autocaravanes a l'aparcament del castell, i s'han substituït les plaques d'aparcament malmeses.

I també s'han senyalitzat els hidrants de la Masoveria i de les Codines amb la placa normativa; s'han col·locat dos senyals de perill de desprendiments al camí dels Emprius; s'han posat plaques de prohibició d'accés motoritzat, excepte per als vehicles autoritzats, al coll de les entrades de coll de Tres Pals, de Malveí i del pla de Ginestet, i, finalment s'ha retirat la cadena a l'entrada de la pista del Solell de les Codines i s'ha substituït per un senyal de prohibició d'accés motoritzat, excepte per als vehicles autoritzats.

Gestió de residus i recollida d'escombraries

L'1 de gener de 2022 ha entrat en vigor el nou conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de Montesquiu per donar continuïtat a l'anterior conveni, que els últims anys havia servit per a la prestació d'aquest servei en els sectors més visitats del parc.

Al parc es duu a terme un itinerari de recollida selectiva que passa pels punts següents:

- Aparcament del Castell
- Aparcament de la Masoveria
- Aparcament de la Casanova
- Aparcament de les Codines
- Deixalleria de la Devesa de les Codines

Tancament de contenidors de l'aparcament de la Masoveria del Castell.
Font: Arxiu XPN

L'aportació de la Diputació de Barcelona l'any 2022 —en virtut del conveni amb l'Ajuntament de Montesquiu— ha estat de 10.940,60 €.

Enguany s'ha fet el tancament perimetral amb fusta de les àrees de contenidors dels aparcaments de les Codines i de la Masoveria del Castell. També s'ha instal·lat un contenidor especial per a excrements de gossos a l'àrea d'esplai de la font del Castell Xic i s'han fet treballs de neteja de pintades i de reparació de petits desperfectes ocasionats per actes vandàlics en diferents àrees de contenidors del parc.

Altres projectes i actuacions

Durant el 2022 s'han seguit fent actuacions de manteniment i millora al parc mitjançant contractes de serveis amb empreses especialitzades:

- Pla d'autocontrol i gestió de l'aigua, que inclou la cloració de l'aigua potable, amb l'empresa Technima.
- Neteja de les fosses sèptiques de la Solana i les Codines i el sistema de la bassa de llacunatge de l'equipament central o dels equipaments centrals, amb l'empresa Neida.
- Servei de neteja dels equipaments amb l'empresa Soldene.
- Serveis de desinsectació i desratització, amb l'empresa Rains-Anticímex.
- Revisió i manteniment dels sistemes de seguretat, amb l'empresa Serralarm.
- Revisió i manteniment dels equips de prevenció d'incendis, amb l'empresa Segurfoc.
- Manteniment d'aparells elevadors amb l'empresa Asvall.
- Revisió i manteniment de parallamps, amb l'empresa Quibac-Ingesco.

Aquest 2022 els equipaments de la nau de vehicles, la Masoveria, la Cabanya i el Castell s'han integrat al sistema d'alarmes de la Diputació de Barcelona. En el cas de la nau, també s'hi ha col·locat càmeres connectades amb la Central Receptora d'Alarmes de la Diputació, i s'espera fer-ho també als altres tres edificis durant el 2023.

Instruccions d'Asvall a l'ascensor de la Masoveria en relació amb la COVID-19.
Font: Arxiu XPN

4.3. Ús públic i educació ambiental

4.3.1. Creació i manteniment d'equipaments

Actuacions a la xarxa d'equipaments

Per desenvolupar el model d'ús públic fixat pel Pla especial i desplegat en la planificació de l'ús públic, es disposa d'una xarxa d'equipaments i programes amb l'objectiu d'ordenar i canalitzar les activitats dels visitants de l'espai natural protegit. Alguns d'aquests programes i equipaments tenen una dimensió educativa que no es limita a informar i orientar els visitants i les poblacions locals, sinó que també va adreçada a facilitar el coneixement de l'entorn, millorar la comprensió del medi i augmentar la responsabilitat i la sensibilització envers la temàtica ambiental. La creació d'equipaments dotats d'audiovisuals, exposicions i programes pedagògics o culturals als municipis de l'àmbit del parc respon als objectius esmentats i és una eina clau en la integració del parc al territori. Algunes de les actuacions principals que s'han dut a terme es descriuen a continuació.

Castell de Montesquiu

La gestió d'aquest equipament s'estableix mitjançant el conveni amb el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura i l'Ajuntament de Montesquiu. Aquest 2022 s'ha començat fent visites guiades en tres torns (a les 10:30 h, 12:00 h i 13:30 h, els dissabtes, diumenges i festius) amb un aforament de vint-i-cinc persones. A partir de l'abril i fins a l'octubre inclòs, s'ha fet també un quart torn a les 16:15 h. Al juliol i l'agost també s'han fet tres torns de visites guiades els matins de dimarts a divendres. Finalment, a partir de novembre s'ha afegit una visita als matins, de manera que s'han fet torns a les 10 h, les 11 h, les 12 h i les 13 h. L'equip humà d'enguany ha estat format per una coordinadora i dues guies informadores, que fan les tasques d'informació, i un jardiner que s'ha ocupat del manteniment de l'equipament i el seu entorn.

Aquest any s'ha continuat treballant en el manteniment de tot el conjunt de l'equipament. A més de les tasques habituals, s'han fet les accions següents:

- Instal·lació d'un nou sistema d'alarmes connectat a la Central Receptora d'Alarmes de la Diputació de Barcelona.
- Reparació dels llums i la porta que comunica l'ermiteja i la sala de l'audiovisual.
- Endreça del cablejat de la botiga mitjançant calaixos de fusta.
- Instal·lació d'una barana a les escales que baixen a l'antiga biblioteca.
- Substitució dels llums de la vitrina de l'habitació de Mercè Juncadella.
- Instal·lació d'un vinil translúcid a la porta d'entrada de l'antiga biblioteca.
- Reparació de les aixetes dels radiadors a la primera planta.
- Millores de revestiments a l'interior.
- Endreça de la futura sala de reserva.

Centre de Recursos del Castell de Montesquiu

Al llarg de l'any 2022 el centre de recursos ha acollit activitats formatives i tècniques. A partir de juliol s'han fet algunes activitats organitzades per part d'entitats sense ànim de lucre, empreses i administracions públiques. S'ha recuperat l'aforament fins a setanta persones a la sala d'actes. S'hi han fet les actuacions següents:

- Canvi de la tecnologia de la il·luminació a les aules 2, 3 i 4.
- Adaptació de les finestres per fer-les abatibles per a la ventilació.
- Trasllat de l'armari, la taula i la documentació de l'antiga biblioteca a la sala 1.

La Cabanya del Castell

A més a més de les exposicions detallades amb anterioritat, s'ha continuat amb els treballs de manteniment general i de gestió de l'equipament i s'ha canviat l'alarma per connectar-la a la Central Receptora d'Alarmes de la Diputació de Barcelona.

La Masoveria. Oficines del parc

La Masoveria del Castell ha seguit acollint les oficines del parc i s'hi han fet les actuacions de manteniment següents:

- Canvi del sistema d'alarma d'intrusió connectat a la Central Receptora d'Alarmes de la Diputació de Barcelona.
- Reparació de la caldera central de biomassa.
- Neteja dels interiors i de la teulada.
- Instal·lació d'una nova antena per augmentar la velocitat d'internet.
- Tractament contra el corc de la porta de darrere.
- Reparació de panys i manetes de portes.
- Substitució del comptador d'aigua que s'havia avariat.
- Substitució del rearmament automàtic del magnetotèrmic espatllat.
- Instal·lació d'un protector de sobretensions al quadre elèctric..

La Casanova del Castell

Aquest equipament ha quedat tancat durant el 2022, atès que l'agost de 2018 els anteriors concessionaris van deixar la concessió. Aquest any s'ha ofert la licitació per a una nova concessió i ha quedat deserta. S'ha aprofitat per seguir fent algunes tasques de millora i manteniment, entre les quals destaquen:

- Manteniment dels entorns i la jardineria.
- Neteja a fons de l'espai interior.
- Reparació de la caldera de llenya.
- Retirada de les plaques solars tèrmiques obsoletes.

Escola de Natura les Codines

Aquest equipament està concessionat, des del mes de novembre de 2012, a la Fundació Catalana de l'Esplai conjuntament amb el campament juvenil. A part del manteniment habitual, també s'han fet les millores següents:

- Substitució de tota l'electrònica de l'ascensor.
- Instal·lació d'un sifó als desaigües per evitar pudors.

Campament juvenil de la Devesa de les Codines

L'any 2022, el campament juvenil de la Devesa de les Codines ha estat gestionat per la Fundació Catalana de l'Esplai de manera conjunta amb l'Escola de Natura les Codines. Com que es tracta d'una àrea d'acampada juvenil, només pot ser utilitzada per grups organitzats i coordinats. D'acord amb la normativa vigent, disposa de tots els elements necessaris per desenvolupar l'activitat d'acampada. No hi ha focs, però sí una cuina totalment equipada i plaques solars per proveir d'aigua calenta tot l'equipament. El 2022 s'hi han fet les actuacions següents:

- Instal·lació d'una nova depuradora d'aigües residuals que també dona servei a l'Escola de Natura de les Codines.

- Instal·lació d'un sifó als desaigües.
- Instal·lació de topalls a l'aparcament de la piscina.

La Solana. Centre de Formació Forestal Especialitzada

Des de l'any 2006, la Solana funciona com a equipament de formació forestal per a professionals. El Consorci de la Vall de Ges, Orís i Bisaura el gestiona en col·laboració amb la Diputació de Barcelona i hi organitza diferents cursos de formació forestal. Aquest 2022 s'hi han fet les actuacions següents:

- Substitució de la caldera de biomassa per una nova caldera de pèl·let amb un nou sistema d'alimentació.
- Redacció i tramitació de la legalització elèctrica de l'equipament.
- Substitució de la bomba d'impulsió de la circulació d'aigua.
- Substitució de la bomba de la fossa sèptica.
- Substitució del dipòsit de potabilització de l'aigua.
- Instal·lació d'un protector d'altres i baixes tensions.
- Retirada de cables de corrent obsolets.
- Instal·lació de reixes de ventilació a la sala de la caldera.
- Reparació, envernissament i pintat de la barana de l'era.
- Muntatge d'un quadre per programar la bomba de recirculació.
- Muntatge d'una arqueta a la sortida de la fossa sèptica i desmuntatge de la tanca.
- Instal·lació d'un parallamps.

Sant Moí

Aquest equipament segueix sense cap ús més enllà de l'acollida de l'aplec anual de Sant Moí el primer cap de setmana de setembre. S'hi han fet els mínims treballs imprescindibles:

- Estassament d'exterior de Sant Moí per a l'aplec.
- Millores al lateral de l'ermita per evitar l'entrada d'humitats.

Nau magatzem-garatge de vehicles

A la nau magatzem s'hi ha fet el manteniment general i s'hi ha reforçat el fixament a la paret de les diferents prestatgeries.

Jardins del castell

S'han fet tasques de manteniment de l'arbrat, s'han tallat els arbres morts que tenien risc de caiguda sobre persones o equipaments i s'han fet estassades generals a tot el conjunt, per millorar l'aspecte del jardí i facilitar l'accés a l'itinerari. També s'han fet les actuacions següents:

- Aplicació puntual de productes per a la dissuasió dels senglars.
- Replantat de boixos a la tanca sobre l'aparcament de la Masoveria.
- Canvi de lloc de la pilona de la pujada a la Masoveria.
- Reparació de les tanques malmeses de l'itinerari adaptat.
- Control de les erugues del boix de les tanques dels jardins mitjançant el bacteri *Bacillus thuringiensis*.

Àrea d'esplai de la font del Castell Xic

Aquesta àrea disposa de cinc taules de pícnic al voltant de la font que porta el mateix nom, i hi ha accés, a través dels jardins del castell, als sanitaris públics de la part posterior de la Masoveria del Castell. Les feines fetes aquest 2022 han estat les següents:

- Reparació de la font.
- Reinstal·lació de la fita de gossos lligats.
- Instal·lació d'un contenidor per a excrements de gossos.

Altres equipaments lleugers

S'ha mantingut actualitzada la informació corresponent als itineraris del parc a través de la pàgina web. També s'ha anat fent el seguiment i la reposició de la senyalització dels itineraris i zones d'aparcament, concretament:

- Retirada d'arbres caiguts en els itineraris senyalitzats.
- Reposició de fites i senyals malmesos.
- Estassada dels traçats dels itineraris senyalitzats.
- Reparació de baranes.
- Instal·lació de tres fanals a les feixes de baix de l'aparcament del Castell.
- Reparació de topalls d'aparcament.
- Millora de la font de Planeses.
- Recuperació de la font Codineta.
- Reparació de l'obi del coll de Planeses.
- Reparació d'una fuga d'aigua a la font del Roure.
- Reparació del quadre elèctric de la font del Castell.

Actuacions en itineraris

Durant l'any 2022 s'ha modificat l'itinerari de l'Obaga del Castell. Els canvis consisteixen a baixar pel sender en lloc de per la pista, travessar la riera de la solana a l'altura del gorg del Pla de l'Hort i, d'aquesta manera, fer el retorn fins a la font Codineta per la part solella de la muntanya. De la font Codineta al castell, es puja pel mateix sender que abans. L'itinerari ha passat de tenir 2,4 km a tenir 2,6 km.

La descripció actual de l'itinerari és la següent.

Amb aquest itinerari us proposem una caminada fàcil i accessible pels voltants del castell. Partim de l'aparcament del castell i agafem el camí en direcció a la Solana. Un cop vorejats els jardins, a l'altura de la font de Castell Xic, agafem el sender que surt a la dreta i comencem a baixar pel mig del bosc. El sender desemboca a la pista que porta a la riera de la Solana. Uns metres més endavant agafem el trencall que gira a l'esquerra, baixem la pista i agafem el sender indicat a mà dreta que ens durà fins a la riera de la Solana. Creuem la riera i fem el camí de retorn per la part solella de la vall. Arribem al pont de la font Codineta i remuntem amunt per un corriol que s'enfila per tornar-nos a portar al punt d'inici.

Nova caldera de pèl·let de la Solana. Font: Arxiu XPN

4.3.2. Activitats d'ús públic, educació ambiental i comunicació

Estratègia d'educació ambiental del Parc del Castell de Montesquiu

En el marc de l'estratègia d'educació ambiental, l'any 2022 s'han iniciat els treballs per a la implementació del **Pla marc d'educació ambiental i voluntariat de la xarxa de parcs naturals de la Diputació de Barcelona (2022-2026)**.

Aquest Pla és una adaptació a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona del **Pla estratègic d'educació i voluntariat ambiental als parcs naturals de Catalunya (2019-2022)**, promogut per la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, i defineix unes línies estratègiques bàsiques i consensuades com a referent per als diferents espais naturals de la XPN en matèria d'educació ambiental i voluntariat.

Alhora, aquest pla marc té com a objectiu facilitar als equips gestors dels parcs la planificació, el disseny, la realització i l'avaluació de les propostes, els programes i les actuacions d'educació ambiental i voluntariat, que s'han de concretar en l'elaboració, de manera participada, d'un programa específic d'educació ambiental i voluntariat del parc, en cadascun d'aquests espais naturals que s'anirà concretant en anys venidors.

Els educadors ambientals són essencials en la sensibilització del públic escolar. Font: Arxiu XPN

Pla d'ús públic del Parc del Castell de Montesquiu

Per tal de garantir l'ús públic de l'espai protegit d'una manera compatible amb la resta d'objectius de gestió, el Parc del Castell de Montesquiu s'ha dotat d'un model d'ús públic, en el qual es defineixen un seguit de serveis i equipaments, amb criteris d'ordenació i de qualitat de l'oferta.

El Pla d'ús públic del parc no existeix encara com a document escrit, sinó que és el marc de referència que, d'acord amb el que estableix el Pla especial, defineix un model d'ús públic i estableix uns programes i unes actuacions que el desenvolupen. El pla té diversos objectius generals, com són: analitzar la situació actual i les potencialitats de l'oferta i la demanda en relació amb l'ús públic al parc; avaluar la incidència de l'ús públic en el desenvolupament local i el seu impacte ambiental, i establir mesures de foment i altres estratègies que permetin compatibilitzar l'ús públic amb la protecció de l'espai natural.

El 2022 s'ha incrementat el nombre d'escoles que han visitat el parc tant pel que fa a sortides al medi natural com pel que fa a les noves activitats escolars al Castell.

Activitat escolar al parc. Font: Arxiu XPN

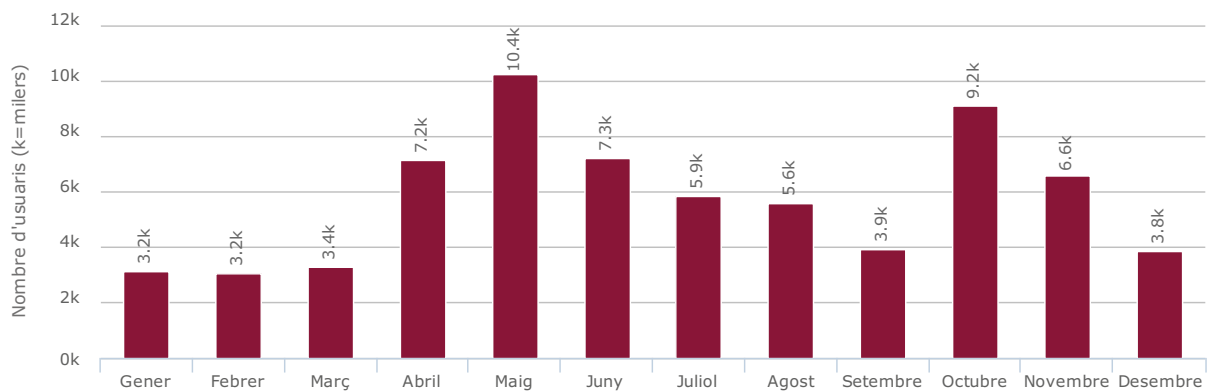
Dades de freqüentació*

Visitants i usuaris del parc per equipaments (2022)

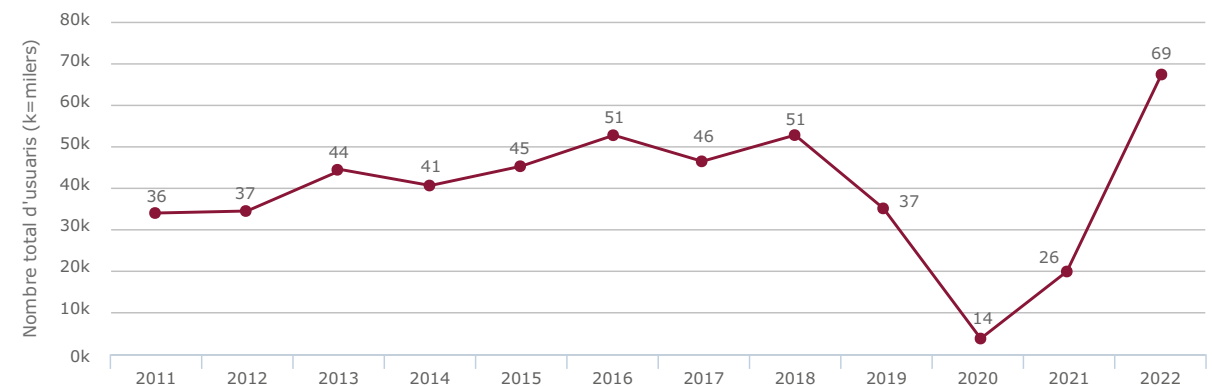
Mes	Equipament											Total
	Aparcament / A peu	Visites al Castell	Devesa de les Codines	La Solana	Les Codines	Programes pedagògics	Activitats d'ús públic	Cabanya del Castell	Activitats Castell/ Consorci	Jardins del Castell	Centre de Recursos	
Gen.	2.371	187	0	244	184	0	0	133	0	0	0	3.119
Febr.	2.226	348	0	219	0	0	150	172	0	0	2	3.117
Març	2.015	244	0	244	548	17	0	136	16	40	74	3.334
Abr.	4.752	647	84	285	815	30	7	349	122	0	38	7.129
Maig	6.718	470	0	254	1.202	25	154	379	1.042	62	39	10.345
Juny	4.107	407	100	258	736	325	720	329	9	150	100	7.241
Jul.	2.312	459	648	15	1.603	0	351	250	6	140	22	5.806
Ag.	3.645	834	70	4	710	0	0	292	0	0	0	5.555
Set.	2.713	285	0	75	214	0	0	354	230	0	20	3.891
Oct.	4.807	752	92	180	766	0	1.687	400	416	7	55	9.162
Nov.	4.392	621	225	165	353	0	180	330	166	0	89	6.521
Des.	2.590	327	0	78	298	0	174	193	0	0	78	3.738
Total	42.648	5.581	1.219	2.021	7.429	397	3.423	3.317	2.007	399	517	68.958

Distribució mensual i evolució interanual de la freqüentació del parc

Distribució mensual dels usuaris del parc (2022)

Evolució interanual dels usuaris del parc

* L'any 2022 s'ha modificat la metodologia per al càlcul dels usuaris i visitants del parc tot incloent les dades de freqüentació de l'aparcament del Castell.

Pla d'informació als visitants

El Parc del Castell de Montesquiu disposa, per atendre el públic visitant, d'un pla d'informació permanent que ha continuat funcionant d'acord amb els paràmetres establerts des de l'any 2005. Aquest pla està operatiu durant tot l'any i el duen a terme quatre persones:

- Una coordinadora que s'ocupa de la informació i de les reserves de dimarts a dissabte, combinat amb la tasca de guiatge de públic familiar i escolar.
- Dues guies que els caps de setmana alternen la tasca d'informació al castell amb les visites guiades.
- Una persona que s'ocupa de la comunicació i difusió en mitjans de comunicació i xarxes socials i també de les activitats dirigides a escoles.

S'ha desenvolupat mitjançant conveni de col·laboració amb el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura per un import total, durant l'any 2022, de 168.500 €.

El Castell de Montesquiu funciona com a punt d'informació als visitants els caps de setmana, festius i també els dies laborables de juliol i agost. Font: Arxiu XPN

Activitats del Centre d'Informació del Castell de Montesquiu

A l'enllaç següent trobareu la [memòria de les activitats](#) d'enguany del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, que inclou totes les activitats del Centre d'Informació del Castell de Montesquiu.

Inauguració de noves visites guiades el juliol de 2022. Font: Arxiu XPN

Activitats culturals i d'educació ambiental promogudes pel Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura

Podeu consultar la [memòria de les activitats](#) d'enguany del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, que inclou totes les activitats d'ús públic, culturals i d'educació ambiental al parc.

Concert de Guillem Roma dins el cicle Música a la gespa. Font: Arxiu XPN

Escola de natura i àrea d'acampada de les Codines

L'Escola de Natura les Codines i el campament juvenil Devesa de les Codines estan situats dins de l'àmbit de protecció del Pla especial del Parc del Castell de Montesquiú, a la finca les Codines, terme municipal de Montesquiú, al sud de la carretera de Sora BV-4655, PK 1, i són propietat de la Diputació de Barcelona.

La gestió de l'Escola de Natura les Codines es va adjudicar l'any 2012 en règim de concessió administrativa, mitjançant un contracte entre la Diputació de Barcelona i la Fundació Catalana de l'Esplai, amb una vigència de dos anys. Posteriorment, la Diputació de Barcelona va presentar les bases per a la concessió administrativa per gestionar els equipaments de l'Escola de Natura les Codines i el campament juvenil Devesa de les Codines. El contracte es va signar el 17 de novembre de 2014, té una vigència de deu anys per als dos equipaments i dos anys més de pròrroga.

Escola de Natura les Codines. Font: Arxiu XPN

Àrea d'acampada de les Codines. Font: Arxiu XPN

La Solana. Centre de Formació Forestal Especialitzada

La Diputació de Barcelona promou la conservació dels valors naturals i del paisatge mitjançant la gestió activa, que inclou la gestió forestal. Aquesta corporació col·labora econòmicament amb el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura per al funcionament del Centre de Formació Forestal Especialitzada (CFFE) i l'impuls de noves iniciatives de millora i innovació del CFFE.

El CFFE del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura és un centre de formació que té com a principals objectius la dignificació i professionalització del treball forestal, així com la millora de la productivitat i la disminució dels riscos i accidents associats al treball forestal.

Coberta de la Solana en construcció. Font: Arxiu XPN

Viu el parc a l'escola

El programa «Viu el parc a l'escola» és la línia educativa del programa «Viu el parc».

Està adreçat principalment als **alumnes de cinquè curs de primària de les escoles públiques que es troben dins l'àmbit territorial d'algun dels espais naturals protegits** que conformen la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona (XPN).

El principal objectiu d'aquest programa és la realització d'un seguit d'activitats ludicoformatives que permetin **descobrir als infants el ric patrimoni natural i cultural** de l'espai natural protegit de la XPN més proper al seu municipi.

Per tal d'assolir aquests objectius, el programa escolar consta de **tres fases**: la primera fase a l'aula, amb una sessió conduïda per un educador ambiental; la segona fase al parc, amb la **celebració d'una**

jornada ludicoformativa als espais naturals protegits; finalment, la tercera fase que els infants fan a l'aula de l'escola en forma de treball posterior que pretén ser el recull dels coneixements adquirits durant les dues primeres.

Les activitats festives, és a dir, fora de l'aula, es van dur a terme els dies 15 i 17 de en els entorns del castell i han aplegat **seixanta-vuit infants de quatre escoles** dels municipis de Santa Maria de Besora, Sant Quirze de Besora, Vidrà i Montesquiu. Durant la jornada festiva del Parc del Castell de Montesquiu es fan quatre activitats ludicoformatives amb formats diversos a l'entorn del castell i els seus jardins i que permeten conèixer als infants la flora, la fauna i la història d'aquest espai tan emblemàtic, tot sota el guiatge d'educadors ambientals de l'empresa **Aprèn**.

L'alumnat que hi ha participat ha rebut el llibre *La Xara i el Pau i el castell màgic*.

D'altra banda, el programa escolar de Montesquiu compta amb la realització d'una agenda escolar que els alumnes de cinquè elaboren durant el curs i que serveix per al curs següent (2022-2023). La temàtica d'aquest curs de l'agenda està relacionada amb l'ODS 5: aconseguir la igualtat entre els gèneres i empoderar totes les dones i nenes.

Resum del programa «Viu el parc a l'escola» al Parc del Castell de Montesquiu

Municipi	Escola	Nombre de grups	Total d'alumnes
Montesquiu	El Rocal	1	16
Sant Quirze de Besora	Segimon Comas	2	38
Santa Maria de Besora	La Baumeta	1	7
Vidrà	Santa Bàrbara	1	7
Total	4	5	83

<https://youtu.be/TVuxJ8OtDE0>

<https://parcs.diba.cat/web/viuelparcescola/el-joc>

Cliqueu a la imatge per anar al joc.

Dia Europeu dels Parcs i Setmana de la Natura 2022

El **Dia Europeu dels Parcs** és una efemèride ambiental promoguda per la Federació Europarc que commemora la declaració dels primers parcs naturals europeus a Suècia, el 24 de maig de 1909. Coincidint amb el Dia Europeu dels Parcs (24 de maig), la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ha celebrat al llarg dels anys diferents actes: fins l'any 2007 la Quinzena Verda, posteriorment la Quinzena de la Xarxa de Parcs Naturals i des de l'any 2008 el Dia Europeu dels Parcs.

El 2022, després d'una edició de 2021 encara marcada per la pandèmia, l'efemèride es va poder celebrar de manera presencial sota el lema «Som natura. Reflexionar, restaurar, reconnectar». La Xarxa de Parcs Naturals va promoure prop d'una vuitantena d'activitats gratuïtes per commemorar aquesta efemèride: passejades i visites guiades, exposicions, conferències, projeccions, jornades de portes ober-

tes, concerts, tallers, matinals festives, banys de bosc, sessions de contacontes o activitats de voluntariat, entre d'altres. Cal destacar que trenta-una biblioteques que formen part del programa «Parcs i biblioteques, naturalment!» han participat en aquesta efemèride organitzant vint-i-cinc activitats i amb uns set-cents participants.

En total, doncs, pel Dia Europeu dels Parcs es van programar un total de setanta-nou activitats en onze parcs, totes gratuïtes, la majoria de caràcter familiar i amb 1.910 persones participants.

El Dia Europeu dels Parcs sempre va lligat a la **Setmana de la Natura**, que promou la Xarxa de Conservació de la Natura (XCN). Amb el lema «Només un planeta», es va celebrar, com ja és habitual des de fa set anys, del 22 de maig (Dia Internacional de la Biodiversitat) al 5 de juny (Dia Mundial del Medi Ambient). Durant els quinze dies de la Setmana de la Natura es van organitzar, a tot l'àmbit català, un total de 566 activitats per conscienciar sobre la importància de tenir cura de la natura i el territori, amb unes 303 entitats implicades i 26.872 persones participants.

Dia Europeu dels Parcs i Setmana de la Natura al Parc del Castell de Montesquiú (2022)

Equipament	Activitat	Assistents
Castell de Montesquiú	Taller sobre papallones diürnes	20
Total		20

Rutes guiades. Marxa nòrdica

Des de l'any 2011 el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura organitza rutes guiades de marxa nòrdica amb l'objectiu de descobrir el medi natural de l'EIN Serres de Milany - Santa Magdalena i Puigsacalm-Bellmunt.

Totes les sortides són matinals de diumenge. La distància varia entre 8 i 11 km i tenen una durada de tres a quatre hores.

Intentem que el nombre màxim de participants per ruta sigui de quinze persones. Aquest 2022 el programa de rutes guiades ha tingut una forta baixada del nombre d'inscripcions al llarg de l'any i per això de cara a 2023 es plantegen alguns canvis en aquest programa.

Podeu consultar tota la informació al [web de Passejades guiades](#).

Data	Nom de la ruta	Inscripcions
13/03/2022	La Vinyeta passant per la coma del Coll	4
27/03/2022	Sant Moi des del Castell de Montesquiu	12
10/04/2022	Els Munts des de Solallong	16
24/04/2022	Serrat Alt i castell dels Torelló	5
08/05/2022	De Sora al castell de Boixader	5
22/05/2022	Del castell Montesquiu al castell Besora	10
05/06/2022	Llaés, baumes del Teixidor i Mare de Déu de la Cau	7
19/06/2022	Santa Margarida de Cabagès - el Toll	2
03/07/2022	Bellmunt per la Fageda	6
18/09/2022	Esquerdes Euga	20
02/10/2022	Sant Salvador i Orís	15
16/10/2022	Volta al Parc del Castell de Montesquiu	12
23/10/2022	Baumes dels Ferrers, Morro del Quer, Tombes del Faig	5
06/11/2022	Serra de la Cogulera - Saderra	14
20/11/2022	Puig Cubell	13
Total		146

Coneguem els nostres parcs

El curs 2021-2022 s'ha celebrat la 39a edició del programa **Coneguem els nostres parcs** continuant amb la tranquil·litat del curs anterior després del gran impacte de la pandèmia de la COVID-19 en les activitats del programa.

Des de la Secció d'Ús Públic i Educació Ambiental, s'ha portat a terme la gestió global del programa, mentre que l'organització i la prestació de les tasques docents és a càrrec de l'empresa Lavola Anthesis mitjançant un contracte de serveis. Enguany el pressupost executat ha estat de 76.367,50 € (IVA inclòs).

Aquest programa s'adreça a les escoles públiques i concertades de la província de Barcelona, concretament als alumnes i professors de sisè curs d'educació primària, amb l'objectiu de donar a conèixer els espais protegits de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

Aquest és, altrament, un programa que compta amb suport municipal. En aquest sentit, s'ofereix una ajuda econòmica als ajuntaments participants en el programa per finançar el transport escolar el dia de la sortida al parc. Aquesta ajuda es gestiona amb la fórmula d'un fons de prestació a través del **Catàleg de serveis** de la Diputació de Barcelona, que aquest 2022 ha representat el finançament de fins a un 70% de les despeses dels ajuntaments en la contractació dels autocars. L'import total atorgat ha estat de 59.998 €, que han servit per cobrir el transport de 8.412 alumnes de setanta-un municipis.

El «Coneguem els nostres parcs» és un programa accessible i que presta atenció a la diversitat de l'alumnat. Consta de tres fases. Una **primera fase és** l'escola, que té com a finalitat donar informació sobre la Xarxa de Parcs Naturals i introduir els principals conceptes teòrics que després tindran una aplicació pràctica durant l'itinerari pedagògic guiat de la segona fase. La sessió la condueix el professor o tutor del centre amb el suport dels recursos i materials educatius recollits a la web del programa i que es poden preparar a través d'un entorn de formació digital de la plataforma web. En centres d'educació especial i en els considerats de màxima complexitat, aquesta sessió es fa presencialment a l'aula i és conduïda per un educador ambiental. En aquesta primera fase, han participat 954 alumnes de vint-i-tres escoles classificades de màxima complexitat de catorze municipis.

La **segona fase** del programa consisteix en un itinerari pedagògic guiat per un espai natural de la Xarxa de Parcs, dinamitzat per un monitor o monitora especialista en medi ambient. La **tercera fase** consisteix en un concurs de participació voluntària entre les escoles participants i que pretén fer reflexionar els alumnes sobre l'experiència de la sortida i els continguts apresos.

Enguany hi han participat **8.412 alumnes de 201 escoles** d'un total de **setanta-un municipis**.

En el cas del **Parc del Castell de Montesquiú**, s'han beneficiat del programa un total de cinquanta-dos alumnes i cinc mestres, procedents de quatre aules de dues escoles de dos municipis de la província. Les escoles procedeixen dels municipis de Montesquiú i Sant Quirze de Besora.

Un grup escolar a la riera de la Solana. Font: Arxiu XPN

L'entitat encarregada de les tasques de monitoratge és Aprèn Serveis Ambientals SCCL.

Nombre de participants al Parc del Castell de Montesquiú

Alumnes participants	52
Mestres acompanyants	5
Total participants	57

Durant el 2022 el [web «Coneguem els nostres parcs»](#) ha tingut 2.585 visites.

Subvencions per als centres d'educació infantil i ensenyament primari

Estades a les escoles de natura amb pernoctació

La Diputació de Barcelona ofereix la possibilitat de fer **estades de curta durada** amb pernoctació als equipaments pedagògics propietat de la Xarxa de Parcs Naturals o que hi tenen conveni. Amb l'objectiu que la majoria d'escolars puguin accedir a aquestes estades, es promouen uns ajuts econòmics per subvencionar el cost diari de l'estada. Les destinatàries d'aquestes subvencions són les escoles d'educació infantil, primària i secundària, tant d'ensenyament públic com concertat, de la província de Barcelona. El destinatari de l'ajut pot ser la mateixa escola o l'associació de pares i mares del centre escolar.

Enguany, les estades s'han pogut dur a terme amb normalitat respecte a la situació de pandèmia d'anys anteriors.

L'any 2022, l'import total destinat a subvencionar aquestes estades ha estat de **39.822,09 €**. En total, s'han beneficiat de la subvenció **2.384 alumnes**, procedents de trenta-sis escoles diferents —algunes escoles han fet estades en més d'un equipament.

Els alumnes s'allotgen en una de les **cinc escoles de natura** amb pernoctació que gestiona la Diputació: Escola de Natura Rectoria de Vallcàrquera (Montseny), Escola de Natura Can Grau (Garraf), Escola de Natura Cal Ganxo (Garraf), Escola de Natura les Codines (Montesquiú) i Escola de Natura la Traüna (Montseny).

Concretament, al llarg del 2022, al Parc del Castell de Montesquiú han fet l'estada un total de **1.008 alumnes de catorze escoles**, que s'han allotjat a l'Escola de Natura les Codines, concessionada per l'Associació Catalana Cases de Colònies.

Durant el 2022 el nombre de visites a la web Educació ambiental, que aplega tots els programes i serveis d'aquest àmbit a la Xarxa de Parcs Naturals, ha estat de 1.821 visites.

Exposicions temporals a la Cabanya del Castell

Exposicions 2022

Durant el 2022 s'ha donat continuïtat a les exposicions de diferents disciplines programades mensualment a la Cabanya del Castell.

Les exposicions programades i l'afluència de visites han estat les següents:

Mesos	Exposicions Cabanya del Castell	Visites
Gener	«Sota la pell del rec» (CERCA)	133
Febrer	Nuri Riera i Gemma Codina. «Boles i bols»	172
Març	42a Mostra Internacional i Multidisciplinària d'Art Contemporani	136
Abril	Michel Desmier i Maud Semcach. «Convergència i divergència, de la càmera al llapis: mirades sobre l'escultura romànica nord i sud catalana»	349
Maig	Eugeni Bel. «Ànimes» (fotografia)	379
Juny	Joan Riera. «Reminiscència» (olis)	329
Juliol	Ral·li fotogràfic. Dolors Suy. «Instants efimers»	250
Agost	Saló Internacional de les Arts Visuals «#SIDAV»	292
Setembre	Bisaurart	354
Octubre	Associació d'Estudis Torellonencs. Josep Salvador Calí Pecci	400
Novembre	«Cinema de Muntanya de Torelló»	330
Desembre	Joan Batlles Pi i Humbert Batlles Pi. «Les voltes del Bisaura»	193
Total exposicions		3.317

Activitats amb voluntariat al parc

Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals

El **Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals** (CVPN) és un projecte de participació i sensibilització ambiental obert a totes les persones usuàries de la Xarxa de Parcs Naturals. Amb aquest objectiu principal d'educació ambiental i d'enfortiment dels vincles entre la ciutadania i els nostres parcs, el CVPN promou i vehicula la participació voluntària en el manteniment i la gestió dels espais protegits.

Accions de voluntariat del CVPN

L'any 2022 membres del Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals han dut una actuació al Parc del Castell de Montesquiu.

Actuació: Restauració de l'entorn i accessos a la font de Planeses

Data: 11 de juny

Lloc: Montesquiu

Participants: 22

Altres accions de voluntariat

Al juliol un camp de treball de la Fundació Pere Tarrés ha fet diverses accions amb voluntariat, com ara la millora de l'itinerari d'accés al Castell des de la font del Roure, la recuperació de la font Codineta i la millora de l'àrea d'esplai de la font del Castell Xic. Aquestes actuacions s'han coordinat amb l'Ajuntament de Montesquiu i la mateixa fundació.

En moments puntuals durant l'any algunes entitats col·laboradores en seguiments ecològics han treballat amb voluntariat per fer una part de la seva tasca, com és el cas dels amfibis, ocells i mamífers.

Durant tot l'any, i dins del programa de seguiment i recerca de conservació del patrimoni natural, s'ha seguit comptant amb la col·laboració de voluntaris al programa Fenocat, de la Xarxa Fenològica de

Catalunya. Aquestes persones voluntàries s'han ocupat d'una part del seguiment dels diferents estadis fenològics d'espècies concretes de plantes i ocells com a indicadores del canvi climàtic.

També durant tot l'any, un petit grup de persones han continuat col·laborant voluntàriament en la recollida de dades de pluviometria en diferents punts del Bisaura, que el parc rep, centralitza, arxiva i envia a la revista local *El 855* perquè les publiqui.

Finalment, cal destacar la participació de les persones més grans del poble de Montesquiú en l'elaboració del nou discurs de les noves visites guiades que s'han engegat al Castell. La seva col·laboració voluntària ha sigut imprescindible per descriure i poder traslladar als visitants la seva vivència de les últimes etapes de la història del Castell.

Activitat de restauració de l'entorn i accessos a la font de Planeses.
Font: Arxiu XPN

Accions formatives

El Parc del Castell de Montesquiú va acollir dues jornades formatives corresponents al Pla de formació contínua del Cercle de Voluntaris. Personal del parc va fer l'acollida dels grups, els va donar la benvinguda, va fer una petita introducció al parc i una visita guiada al castell.

Seminari: S15 Seguim el rastre. Identificació i rastreig de fauna

Dates: 26 de novembre i 10 de desembre

Participants: 40

Foment de l'accessibilitat al parc

Material accessible

Per tal d'afavorir l'accessibilitat al parc com a recurs educatiu i de gaudi, en aquest darrer temps s'ha anat incorporant el material adaptat següent:

Fitxes didàctiques: fitxes de fauna que inclouen una tria de diferents animals que es troben a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Són accessibles als usuaris cecs o amb discapacitat visual, però el disseny multisensorial amb què estan elaborades les fa universals. Contenen text explicatiu en braille i macrocaràcters, i imatges en relleu per a l'exploració tàctil. Aquestes fitxes es desen en una maleta on també hi ha uns cubs amb els sons característics de diversos animals.

També s'han elaborat 10 fitxes de flora corresponents a les espècies més emblemàtiques, que inclouen dibuix en relleu, text explicatiu en lletres de gran format sobrepresionades en braille i l'olor corresponent a cada espècie. La realització va anar a càrrec de Mònica Surís.

Mapes tàctils: mapes esquemàtics del parc en relleu i en braille, de mida DIN A3, elaborats per l'empresa TouchGraphics. El parc disposa de cinc mapes tàctils.

A banda d'aquest material, s'ha seguit prestant serveis per atendre aquests col·lectius.

Un exemple d'aquest servei són les sortides amb les Joëlettes que hi ha en alguns parcs de la Xarxa de Parcs Naturals. La Joëlette és una cadira tot terreny dotada d'una única roda, combinació de carretó i de llitera. Permet la pràctica del senderisme a qualsevol persona amb mobilitat reduïda, fins i tot en casos de gran dependència, sempre amb l'ajuda de dos o més acompanyants experts.

Concretament al Parc del Castell de Montesquiú, aquestes sortides amb Joëlette han estat dinamitzades per l'empresa Aprèn tant per atendre peticions d'usuaris particulars com sortides de grups escolars participants en algun dels programes pedagògics que duu a terme o amb què col·labora la Xarxa de Parcs Naturals.

Itinerari practicable

El Parc del Castell de Montesquiu disposa d'un itinerari parcialment accessible. Les característiques que té poden ser d'interès per a diferents usuaris, atesa la diversitat funcional de la població.

Itinerari practicable dels jardins del Castell de Montesquiu

Recorregut pels jardins del Castell de Montesquiu des de l'aparcament fins al castell.

Longitud: 0,8 km

Temps aprox.: 20 min

Dificultat: baixa

Tipus: a peu adaptada

Temàtica: paisatgística, patrimoni

Podeu trobar aquests i altres materials i serveis de suport a l'accessibilitat al web [Accessibilitat a la Xarxa de Parcs Naturals](#).

Dades web, xarxes socials i aplicacions mòbils del parc

El portal web de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ofereix informació de la gestió dels parcs entorn dels eixos de la conservació de la biodiversitat, l'ús públic i l'educació ambiental, i també el foment del desenvolupament socioeconòmic.

Allotja 41 webs i 17 seccions web. Dotze dels webs corresponen als parcs de la Xarxa de Parcs Naturals, i els altres 29 webs corresponen a webs de temàtica transversal específica de programes culturals, lúdics, d'educació ambiental, de turisme sostenible, de conservació de la biodiversitat, de gestió forestal, de serveis i equipaments, d'itineraris, i d'accessibilitat, entre altres. També inclou webs específics de programes europeus, així com també d'informació de les activitats i notícies dels parcs que gestiona la Diputació de Barcelona.

Des del portal web es pot accedir a les xarxes socials pròpies, gestionades o cogestionades (Facebook, 16 pàgines; Twitter, 7 comptes; Instagram, 12 comptes; i YouTube, 12 canals) així com també als webs de la resta de parcs de Catalunya gestionats per la Generalitat de Catalunya. Al final de 2022 i per tal d'optimitzar recursos, es procedeix a tancar i fusionar les pàgines de Facebook del Parc d'Olèrdola i del Parc del Foix amb la del Parc del Garraf, que passa a anomenar-se Parcs del Garraf, Olèrdola i Foix.

Dades d'ús del web, xarxes socials i app del parc

Web	Pàgines visitades	21.237
Itineraris	Nombre d'itineraris	6
	Visites	587
Wikiloc	Nombre d'itineraris	27
	Seguidors	498
	Descàrregues	458
Activitats	Nombre	62
Notícies	Nombre	56
Facebook	Seguidors	2.013
Instagram	Seguidors	1.829
App*	Usuaris	4.864
	Visualitzacions	136.639

* A partir del 2018 les apps de cada parc han quedat integrades en una única app de tots els parcs, Parcs Naturals, que no es pot discriminar individualment. Les xifres són de les dues apps: l'app Itineraris Parcs i l'app Parcs Naturals.

4.4. Activitats de coordinació i governança

4.4.1. Activitats de planificació i participació

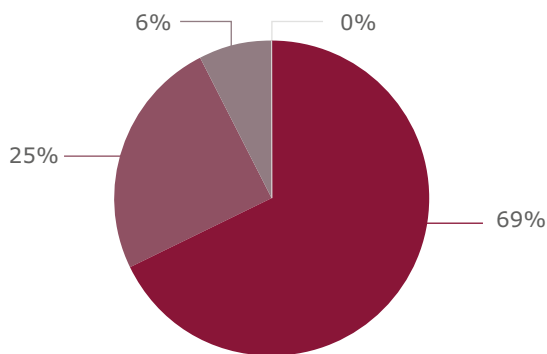
Programació d'objectius i actuacions. Indicadors d'execució

Per tal de poder fer el seguiment i avaluació de l'estat d'execució del programa d'activitats, es disposa del mòdul SIRGA de l'aplicació SIGEP, on s'introdueixen els principals objectius i actuacions que es preveu dur a terme durant l'any, i a cadascuna de les actuacions se li associa un indicador d'estat d'execució i un responsable del seguiment.

L'estat d'execució d'aquests indicadors es revisa periòdicament durant l'exercici i així es pot disposar d'una diagnosi ràpida de l'avenç en l'assoliment dels objectius proposats.

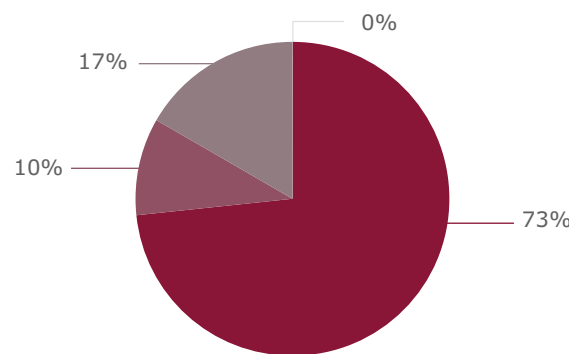
Semestralment, es publiquen al web els gràfics de l'estat d'execució del programa de cada parc, desglossats en els quatre subprogrames. Així, en l'any actual el resultat final va ser el que es pot veure en els gràfics següents:

Conservació del patrimoni natural i cultural

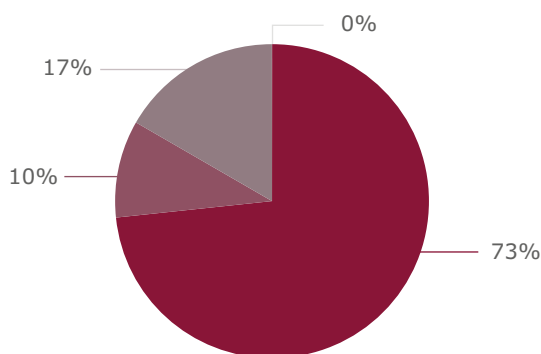
Assolit Parcialment assolit
No assolit Descartat

Desenvolupament sostenible i benestar de la població local

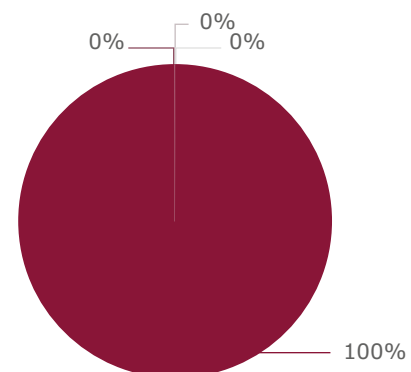
Assolit Parcialment assolit
No assolit Descartat

Ús públic i educació ambiental

Assolit Parcialment assolit
No assolit Descartat

Activitats de coordinació i governança

Assolit Parcialment assolit
No assolit Descartat

Reunions dels òrgans de gestió i participació

El 17 de febrer de 2015 es va signar oficialment el conveni entre la Diputació de Barcelona i els ajuntaments del Bisaura per col·laborar en la gestió del Parc del Castell de Montesquiú, i es van constituir els seus òrgans de gestió: el Consell de Gestió i la Comissió Executiva.

En l'actualitat el Consell de Gestió ha passat a denominar-se **Consell Coordinador**, com s'anomena a la resta de parcs de gestió directa de la XPN.

Així mateix, atès que el format i contingut de la Comissió Executiva era el mateix que el del Consell Coordinador, s'han passat a celebrar únicament reunions del Consell Coordinador.

Reunions del Consell Coordinador

9 de juny de 2022. Sessió telemàtica

Ordre del dia:

1. Lectura i aprovació, si cal, de l'acta anterior.
2. Nou organigrama de la gerència dels Serveis d'Espais Naturals.
3. Informe de gestió de la direcció del parc.
4. Torn obert de paraules.

1 de desembre de 2022. Oficina del Parc del Castell de Montesquiú

Ordre del dia:

1. Lectura i aprovació, si cal, de l'acta anterior.
2. Informe de gestió de la direcció del parc.
3. Aprovació, si cal, del Pla d'objectius i actuacions per al 2023.
4. Torn obert de paraules.

Les actes i els informes de gestió poden consultar-se als enllaços següents:

- <https://parcs.diba.cat/en/web/montesquiú/organs-gestio#actes>
- <https://parcs.diba.cat/en/web/montesquiú/informes-de-gestio>

Convenis

Una bona part de la gestió del programa d'actuacions es fa mitjançant convenis de col·laboració amb entitats o amb altres administracions per a objectius comuns diversos. Es relacionen a la taula següent:

Conveni amb...	Objecte del conveni o col·laboració
ConSORCI de la Vall del Ges, Orís i Bisaura i Ajuntament de Montesquiú	Gestió del centre de recursos, les visites guiades al castell, les activitats d'ús públic, el pla d'informació i les exposicions a la Cabanya del Castell
ConSORCI de la Vall de Ges, Orís i Bisaura, Federació d'ADF d'Osona i Associació de Propietaris Forestals de la Serra de Bellmunt - Collsacabra	Gestió del Centre de Formació Forestal Especialitzada la Solana
Ajuntament de Montesquiú	Recollida d'escombraries
Arxiu Històric Comarcal del Ripollès	Cessió dels arxius històrics del castell
Escola de Formació Agrària Quintanes (Masies de Voltregà)	Acollida d'estudiants en pràctiques
Associació de Propietaris Forestals Serra de Bellmunt	Col·laboració i participació en l'Associació de Propietaris Forestals de la Serra de Bellmunt - Collsacabra com a soci de ple dret i com a vocal de junta pel municipi de Montesquiú
Fundació Privada Conjunt Monumental Castell de Besora	Restauració, manteniment i divulgació del conjunt monumental del Castell de Besora
Fundació Privada Festival de Cinema de Muntanya de Torelló	Difusió del fons estereoscòpic de fotografia Emili Juncadella
ConSORCI del Ter	Coneixement, conservació i millora del medi natural fluvial del Ter i els seus afluents
Ajuntaments de Montesquiú i Sant Quirze de Besora	Millora de la connectivitat i la infraestructura verda entre Sant Quirze de Besora, Montesquiú i el Parc

Arqueòlegs treballant al pla del Castell de Besora. Font: Arxiu XPN

Relacions externes

Al llarg de l'any s'han dut a terme tot un seguit d'activitats que han comportat contactes amb altres administracions i institucions vinculades al parc:

- Reunions amb els alcaldes del Bisaura per a la definició i seguiment del programa anual d'activitats.
- Reunions amb la gerència del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura.
- Reunions amb els tutors dels alumnes de pràctiques de l'Escola de Formació Agrària Quintanes.
- Participació en tertúlies professionals dirigides a alumnes de l'EFA Quintanes.
- Reunions amb les empreses i entitats encarregades dels seguiments ecològics al parc.
- Reunions de coordinació per a la vigilància i prevenció d'incendis amb Bombers i ADF locals durant l'estiu.
- Reunions amb el Cos de Mossos d'Esquadra a Osona, amb les patrulles de proximitat i amb la Unitat Regional de Medi Ambient del mateix cos.
- Reunions amb el Grup Leader Ripollès Ges Bisaura.
- Reunions i visites sobre el terreny amb les empreses concessionàries de les concessions agràries.
- Reunions i visites sobre el terreny amb els representants dels horts del Carbur.
- Participació de la guarderia en un simulacre de Bombers a la zona de Beví i Sant Moí.
- Reunions amb diverses empreses de serveis del parc per vetllar pel bon acompliment dels contractes respectius.
- Reunió amb el director de la Fundació Privada Festival de Cinema de Muntanya de Torelló per desenvolupar el conveni per a l'exposició del fons estereoscòpic Emili Juncadella.
- Reunions amb la UVic per al Pla de fertilització de prats i pastures.
- Reunions amb la gerent del Consorci del Ter per coordinar les accions previstes a la subvenció 2022.
- Reunions amb les quatre entitats que han rebut subvencions culturals per a accions el 2022.
- Reunions amb diverses persones interessades en la concessió del restaurant de la Casanova.
- Reunions amb les societats de caçadors per al seguiment del senglar.
- Visites als equipaments del parc en funcionament amb els respectius concessionaris.
- Visita del director del Museu del Ter, Carles Garcia, al Castell de Montesquiu.
- Visites a l'Arxiu Històric Comarcal del Ripollès per fer el nou discurs de les visites guiades al castell.
- Visita al Castell de Santa Florentina, a Canet de Mar, per avançar en el nou discurs de les visites guiades.
- Trobada amb les persones més grans de Montesquiu que havien tingut relació amb el castell.
- Visites sobre el terreny amb les propietats veïnes del parc per tractar temes que afecten zones limítrofes del parc.

Trobada amb Joan Mas, l'última persona que va viure a la Masoveria del Castell. Font: Arxiu XPN

Coordinació general

Algunes de les activitats principals incloses en aquest apartat han estat les següents:

- Brífling diari entre la direcció i el personal administratiu.
- Reunions setmanals de coordinació del parc amb l'encarregat de manteniment, l'enginyera del territori, la guarderia i la tècnica d'ús públic.
- Reunions quinzenals de la direcció del parc amb el personal de guarderia i amb el personal de manteniment del parc.
- Reunions mensuals de coordinació de la difusió i comunicació entre la direcció i la tècnica de comunicació del parc.
- Reunions trimestrals de programació i coordinació amb tot el personal del parc per treballar la motivació i informar de temes diversos.
- Reunions quinzenals de la direcció amb la cap del Servei de Gestió de Parcs Naturals.
- Reunions informatives i tècniques de l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals.
- Reunions setmanals amb a la Subsecció de Conservació de la Gerència d'Espais Naturals.
- Reunions de coordinació i seguiment amb els responsables dels equipaments en règim de concessió administrativa o conveni.
- Reunions de seguiment de l'execució del programa d'activitats i del pressupost.
- Visita a l'equipament de Vallgrassa al Parc del Garraf per establir sinergies amb la Cabanya del Castell.
- Preparació del Programa d'objectius i activitats per a l'exercici 2023.
- Activitats de col·laboració i coordinació amb l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals de la Diputació de Barcelona.
- Activitats de col·laboració i coordinació amb el Servei d'Anàlisi i Gestió Territorial i Obres de la Diputació de Barcelona
- Activitats de col·laboració i coordinació amb l'Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari de la Diputació de Barcelona.
- Elaboració de la memòria del parc corresponent a l'exercici 2021, que es va enllestir al juny.

Simulacre del cos de bombers a la zona de Beví i Sant Moi. Font: Arxiu XPN

4.4.2. Activitats generals i de suport

Projecte SIGEP

L'any 1997 l'aleshores Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona va engegar el projecte **SIGEP** (Sistema d'Informació Geogràfica de Gestió de la Xarxa de Parcs Naturals), un sistema d'informació geogràfica de georeferenciació i suport de les activitats de gestió, planificació i conservació dels espais protegits que gestiona.

Concebut inicialment com un conjunt reduït d'aplicacions de SIG locals de suport a la gestió del sistema de qualitat dels parcs, el projecte ha anat evolucionant vers un sistema corporatiu en xarxa que té per finalitat enregistrar, processar i efectuar el seguiment d'una bona part de les tasques de gestió i de coneixement de l'estat dels parcs, segons el Pla estratègic del projecte SIGEP elaborat l'any 2007, prenent com a base un conveni de col·laboració amb el Laboratori d'Informació Geogràfica i Teledetecció (LIGIT) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Any rere any, es va incrementant el volum d'informació alfanumèrica de què es disposa en la base de dades central del sistema, juntament amb les capes d'informació cartogràfica específiques de la gestió dels parcs i generals de referència. També es van dissenyant aplicacions de SIG en entorn web que implementen algunes de les tasques més destacades de gestió dels parcs i que ajuden a garantir la millora continuada de la qualitat de la gestió i fer-ne un monitoratge constant.

Funcionalitats i aplicacions consolidades

Aplicació	Finalitat
Visualitzador SIGEP	Desplaçar-se per les aplicacions i per la base cartogràfica per geolocalitzar registres de totes les aplicacions i facilitar una primera producció cartogràfica simple.
Contactes i mailings	Gestionar les dades de les persones, entitats i empreses que s'enregistren a partir de les aplicacions específiques locals del SIGEP.
Gestió d'informes i expedients	Gestionar tots els processos per a l'elaboració d'informes preceptius o d'altres formes de resolució (denúncies, escrits, informes...), iniciats a instància de tercers, per iniciativa pròpia o arran de la detecció d'una incidència.
Seguiment i avaluació de la gestió (SIRGA)	Determinar el grau d'assoliment de cada un dels objectius genèrics previstos en l'inici de l'any, a partir de totes les actuacions que cal portar a terme en cadascun dels parcs durant l'annualitat corresponent i basant-se en l'avaluació continuada d'una sèrie d'indicadors específics.
Mòdul de projectes	Gestionar els processos de tramitació dels projectes d'obres i serveis i de l'expedient administratiu de contractació.
Documents i baixades	Gestionar les baixades i documents per accedir a documentació de l'organització o per treballar l en la gestió dels usuaris: manuals, plans d'itineraris, plans d'ús públic, models (de contractes, concessions, etc.), enllaços d'interès, baixada de cartografia, eines GIS, etc.
Registre general d'incidències	Unificar l'entrada i registre de tots els tipus d'incidència per tal de dotar la gestió dels parcs de més rapidesa i eficiència, i evitar així demores i confusions sobre el tractament i l'eina a emprar per a cada tipus particular d'incidència, si hom hagués de fer servir una aplicació diferent per enregistrar cada tipus d'incidència.
Incidències del Sistema de Qualitat	Gestionar les incidències que són objecte de sistemes de control de la qualitat de la gestió. També, per extensió, s'utilitza provisionalment per tractar els informes de guarderia relatius a termes que no tenen relació estricta amb la norma Q de qualitat mentre no estigui instal·lada una aplicació de gestió d'informes.
Suggeriments	Gestionar els suggeriments que fan els usuaris en els parcs. Permet fer-ne el seguiment, gestió i resolució i avaluar el grau de compliment de la resposta.
Inventari d'equipaments	Crear l'inventari d'equipaments de la Xarxa de Parcs Naturals pel que fa a la descripció i documentació dels serveis que ofereix cadascun dels diferents equipaments.
Incidències d'incendis	Enregistrar i gestionar les incidències que es produeixen en matèria d'incendis forestals, especialment a partir de les dades que recullen els operadors radiotelefònics durant el període de desplegament del Dispositiu de Vigilància d'Incendis d'estiu.
Infraestructures de Prevenció d'Incendis Forestals	Gestionar l'inventari d'elements del Pla de prevenció d'incendis forestals, com punts d'aigua i punts de guaita.

Aplicació	Finalitat
Inventari de mobiliari exterior	Gestionar els inventaris dels elements de mobiliari exterior situats als parcs, vies de comunicació o equipaments (baranes, fonts, cadenes...).
Inventari de senyalització	Gestionar els inventaris dels elements de senyalització exterior direccional i informativa situats als parcs i produir fitxes per a la generació de comandes.
Inventari de localitzacions	Gestionar altres inventaris no programats amb una mateixa estructura de dades.

Servei de manteniment integral del SIGEP

Per tal de garantir el funcionament i la millora del SIGEP, es disposa d'un contracte de servei de manteniment integral del sistema d'informació geogràfica de gestió de la Xarxa d'Espais Protegits (SIGEP) de la Diputació de Barcelona.

L'objectiu principal és la prestació del servei de manteniment del sistema (correctiu, preventiu i perfectiu, i evolutiu), la prestació de suport de segon nivell i la formació als usuaris, i es descriu a continuació:

Manteniment del funcionament del sistema

- Manteniment correctiu: aplicació de correccions de totes les incidències tècniques i funcionals que provoquen un comportament inadequat del sistema o un mal funcionament.
- Correcció de dades: modificació sobre el conjunt d'informació del sistema.
- Manteniment perfectiu i preventiu: desenvolupament de solucions tècniques adreçades a les millores del sistema i a la reducció de les accions del manteniment correctiu i la correcció de dades.
- Gestió de canvis i pas a producció: implantació inicial en entorn de desenvolupament i integració, a l'entorn de producció, de modificacions i millores sobre les aplicacions del sistema.
- Administració del servei: accions orientades a garantir el bon funcionament i l'administració de l'entorn web del sistema SIGEP.

Formació i suport

- Suport continuat als usuaris amb atenció permanent de consultes (per correu electrònic, telèfon i *in situ*) i formació en relació amb el conjunt d'aplicacions del SIGEP i/o aplicacions de sistemes d'informació geogràfica.
- Altres formacions derivades de la gestió, el manteniment i la resolució d'incidències quan ha calgut formació a grans grups d'usuaris, quan s'han necessitat millores substancials en els processos de gestió de les diferents aplicacions o quan hi ha hagut versions o aplicacions noves.

Manteniment evolutiu

Simultàniament a les tasques de caràcter correctiu i de formació, també es duen a terme accions de manteniment evolutiu que requereixen una planificació més acurada. El conjunt d'accions de caire evolutiu es fa de manera prioritària al llarg del període de servei de manteniment i té com a objectiu avançar en la millora, optimització i extensió del SIGEP.

Cadascuna de les accions evolutives requereix la realització d'un cas de treball complet, que agrupa les tasques següents:

- Anàlisi de requeriments d'usuari i requeriments funcionals de les adaptacions o millores
- Especificació detallada de la funcionalitat de les adaptacions o millores
- Disseny funcional i operatiu de les adaptacions o millores
- Programació de les adaptacions o millores
- Redacció de la documentació tècnica d'implementació de les aplicacions millorades
- Redacció o actualització del manual d'usuari de les aplicacions millorades
- Instal·lació i pas a entorn de producció de les aplicacions millorades

Mensualment, s’elabora un informe que recull les tasques realitzades de prestació del servei de **manteniment del sistema**, la prestació de **suport** i la **formació** als usuaris, així com la prestació de **manteniment evolutiu**.

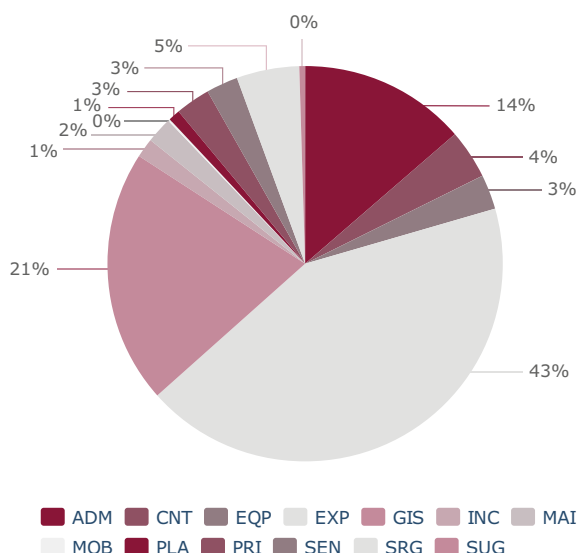
Les atencions prestades per al manteniment del sistema i la resolució d’incidències s’enregistren en l’aplicació de la Relació d’Incidències Correctives (RIC). En cada informe mensual es presenta un resum de les tasques de manteniment realitzades; en els apartats d’evolució del servei es mostren les dades de les incidències produïdes i ateses, manteniment evolutiu, gràfics i indicadors segons els acords de nivell de servei estipulats en el contracte.

La disponibilitat de la RIC i l’explotació de les seves dades enregistrades nodreixen el **registre i seguiment de tasques centralitzat** (RSTC), que comptabilitza la distribució del temps a cadascuna de les tasques portades a terme (correctius, preventius i perfectius, evolutius i suport), analitzat en la prestació del servei de manteniment, formació i suport als usuaris, i la **base de dades de coneixement** (BDC), que descriu la metodologia emprada per resoldre cadascuna de les atencions i incidències.

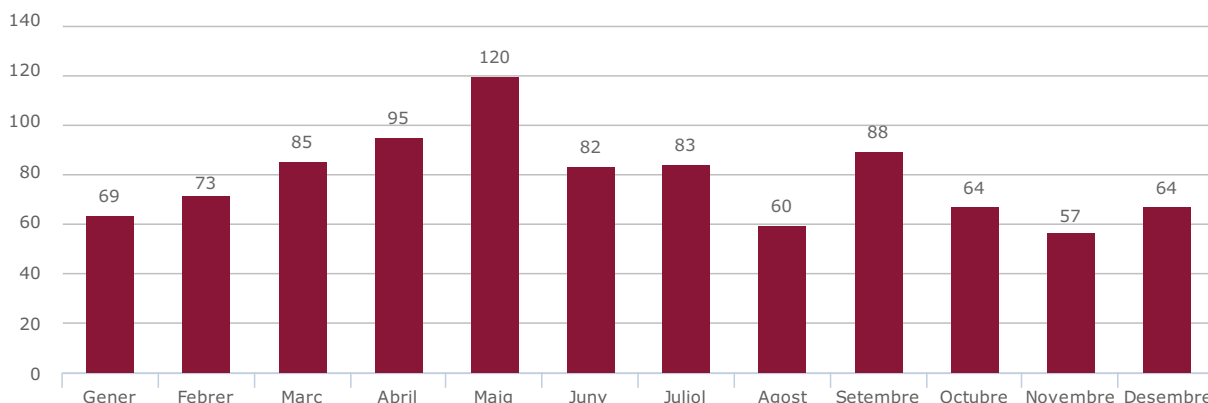
En la taula següent es recullen les **atencions prestades durant tot l’any** en concepte de manteniment, agrupades per tipologia —les dades es refereixen al conjunt de parcs de la XPN:

Abreviació	Concepte	Atencions
ADM	Administració	173
CNT	Contractes d’obres i projectes	51
EQP	Equipaments	36
EXP	Expedients	544
GIS	GIS	263
INC	Incidències de Qualitat	20
MAI	Contactes i mailings	27
MOB	Mobiliari	2
PLA	Infraestructures de prevenció d’incendis	12
PRI	Procediments informatius	36
SEN	Senyalització	33
SRG	SIRGA	65
SUG	Suggestiments	6
Total general		1.268

Distribució percentual de les atencions prestades per tipologia (2022)

Pel que fa al **nombre d’atencions**, l’evolució mensual al llarg de l’any és la mostrada en el gràfic següent:

Quant al manteniment evolutiu, fins al moment s'han consolidat els evolutius següents:

Codi	Títol	Descripció
EVO.1	Informes d'activitats (ús públic)	Incorporació de la gestió de dades de les activitats d'ús públic (dates, participants...) i creació d'explotacions
EVO.2	Activitats generals / Agenda	Automatització del calendari de les activitats als parcs
EVO.3	Incidències d'informes de guarderia	Generació i tramitació dels informes de guarderia
EVO.4	Circuit SSG	Creació del circuit dels informes de la Secció de Suport a la Gestió
EVO.5	Mòdul de projectes (SSG)	Aplicació per a la gestió dels projectes d'obres i serveis i de l'expedient administratiu de contractació
EVO.6	Equipaments (ús públic)	Connexió de l'aplicació del SIGEP amb el portal de dades obertes de la web de la XPN
EVO.7	Aplicació d'inventari	Aplicació per a la gestió genèrica d'inventaris
EVO.8	Finques	Creació de la capa de finques i integració en el visualitzador de cartografia
EVO.9	Integració d'expedients a la seu electrònica	Integració del SIGEP amb la seu electrònica de la Diputació de Barcelona i formularis de la Xarxa de Parcs Naturals
EVO.10	Gestor de baixades i documents	Gestió d'un repositori de recursos (eines cartogràfiques, enllaços web, etc.) i models (models de documents per redactar informes, plantilles per elaborar mapes, etc.)
EVO.11	Tramitació dels suggeriments a expedients	Generació del circuit de tramitació de resposta als suggeriments
EVO.12	Conformitat d'expedients (OASJ)	Millores del circuit de tasques del personal de l'OASJ
EVO.13	Personal vacant sense perdre històrics	Baixes i jubilacions (directors, tècnics, guardes): INCQ, SIRGA i EXP
EVO.14	Millores de les aplicacions d'incidències	Fitxa i procediments
EVO.15	Documents	Modificació en la gestió i emmagatzematge dels documents de les aplicacions del SIGEP
EVO.16	Gestió de dades de finques	Ampliació de les explotacions sobre les dades de finques
EVO.17	Finques. Explotacions	Explotacions cartogràfiques sobre les dades de finques
EVO.18	Expedients. Agenda d'activitats	Modificació i aplicació de les dades de l'agenda d'activitats
EVO.19	Mòdul de projectes. Noves funcionalitats	Ampliació de les dades gestionades i dels processos dels circuits
EVO.20	Equipaments. Noves dades web	Adaptació de les dades i explotacions a les millores del web d'equipaments de parcs

Al llarg d'aquest any s'han desenvolupat i posat en servei els evolutius següents:

Codi	Títol	Descripció
EVO.21	Adaptació dels circuits a la nova estructura	Millores en els circuits de l'aplicació d'expedients per adaptar-los a la nova estructura de la Gerència de Serveis de Parcs Naturals al febrer de 2022
EVO.22	Mòdul de projectes. Adaptació a la nova estructura	Millores en els circuits de l'aplicació del mòdul de projectes per adaptar-los a la nova estructura de la Gerència de Serveis de Parcs Naturals al febrer de 2022
EVO.23	Incidències de seguiment d'expedients	Millores en l'aplicació d'incidències de qualitat i informes d'expedients per vincular les activitats i actuacions als informes de guarderia o incidències de qualitat derivades
EVO.24	Mòdul de projectes. Nova tipologia	Millora de l'aplicació del mòdul de projectes per a la gestió de nous tipus d'actuacions: tasques de manteniment o actuacions de contractes menors

Seguiment i control de la normativa

La gestió del Pla especial implica el control del compliment de les disposicions del text normatiu i de les diverses normes legislatives vigents relatives als àmbits jurídics relacionats amb l'espai protegit.

Això comporta les activitats de caire jurídicoadministratiu següents:

- **Informes** preceptius dels projectes i les activitats que es pretenen desenvolupar en l'àmbit del Pla especial.
- Actuacions contra les infraccions comeses, que s'instrumenten bàsicament en la presentació de **denúncies** davant els organismes competents.

A banda d'aquestes qüestions, també hi ha un volum important d'expedients relacionats amb la gestió del Pla especial que, sense tenir el caràcter normatiu d'informe o denúncia, impliquen una comunicació formal entre l'espai protegit i la societat. Són tots els **escrits** que es generen arran de consultes, sol·licituds de subvenció o com a resultat de l'acció dels guardes del parc i que comporten un procés de relació amb tercers.

Els expedients tramitats al llarg de l'exercici, agrupats temàticament, són els següents:

Expedients gestionats

Tipologia	Inf.	Den.	Escr.	Total	%
Abocaments / vehicles abandonats				0	0,0
Accidents / Rescats / Recerca de persones				0	0,0
Activitats científiques, culturals i educatives	10			10	26,3
Activitats esportives, turístiques i de lleure	15			15	39,5
Actuacions urbanístiques				0	0,0
Altres escrits relacionats amb subvencions				0	0,0
Aplecs, trobades, festes i fires	1			1	2,6
Aprofitaments de recursos naturals (agrícoles, ramaders o miners)				0	0,0
Caça (aprofitaments i PTGC - plans tècnics de gestió cinegètica)				0	0,0
Circulació motoritzada				0	0,0
Filmacions i reportatges fotogràfics	4			4	10,5
Incendis	2			2	5,3
Informació general				0	0,0
Informes interns de subvencions a ajuntaments				0	0,0
Informes interns de subvencions a particulars	1			1	2,6
Instal·lacions tècniques				0	0,0
Pla de conservació, seguiment i recerca (animals morts o abandonats)				0	0,0
Pla de conservació, seguiment i recerca (fauna/flora)				0	0,0
Pla de conservació, seguiment i recerca (paisatge)	1			1	2,6
Suggeriments Q				0	0,0
Treballs forestals (aprofitaments i PTGMF - plans tècnics de gestió i millora forestal)	2			2	5,3
Xarxa viària				0	0,0
Altres	1		1	2	5,3
Total	37	0	1	38	100,0

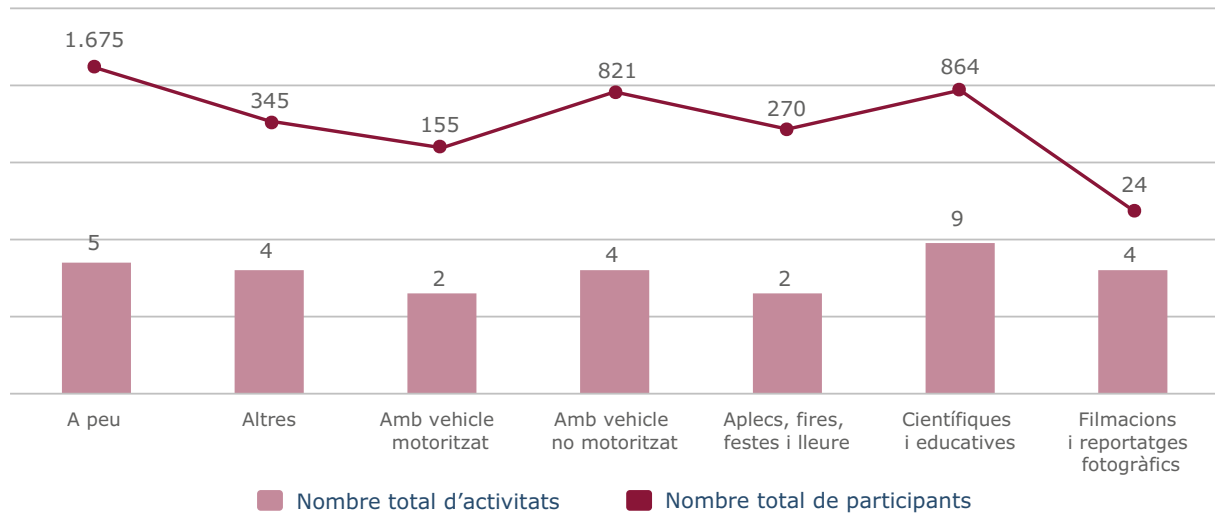
Abreviacions: Inf.: informes / Den.: denúncies / Escr.: escrits

Activitats d'ús públic informades

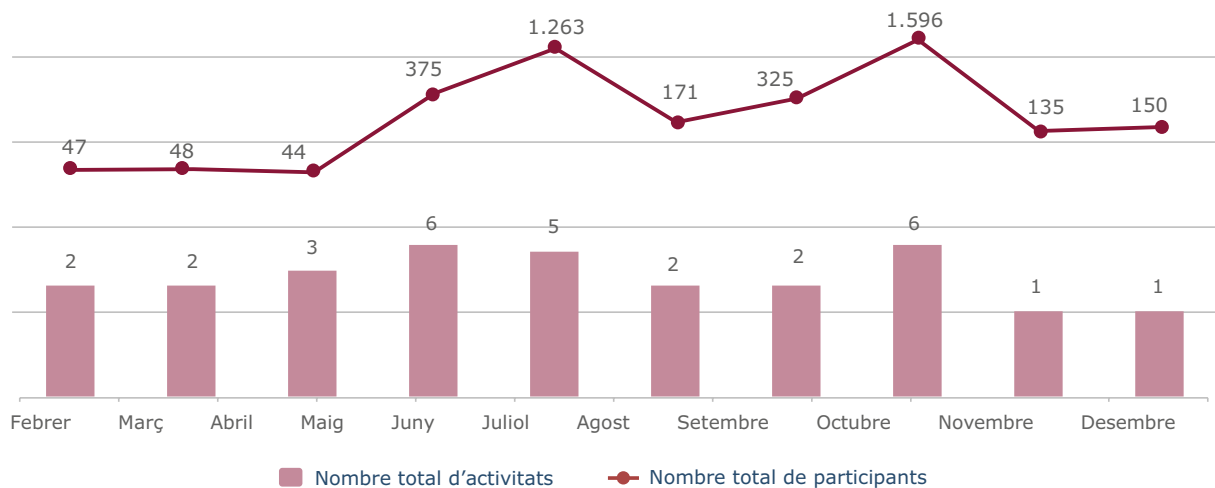
Enguany s'han informat un total de **30 activitats d'ús públic**, amb un total de **4.154 participants**.

Els totals d'activitats i participants, agrupats per tipologia d'activitat i per mesos, així com l'evolució interanual els podeu visualitzar en els gràfics següents:

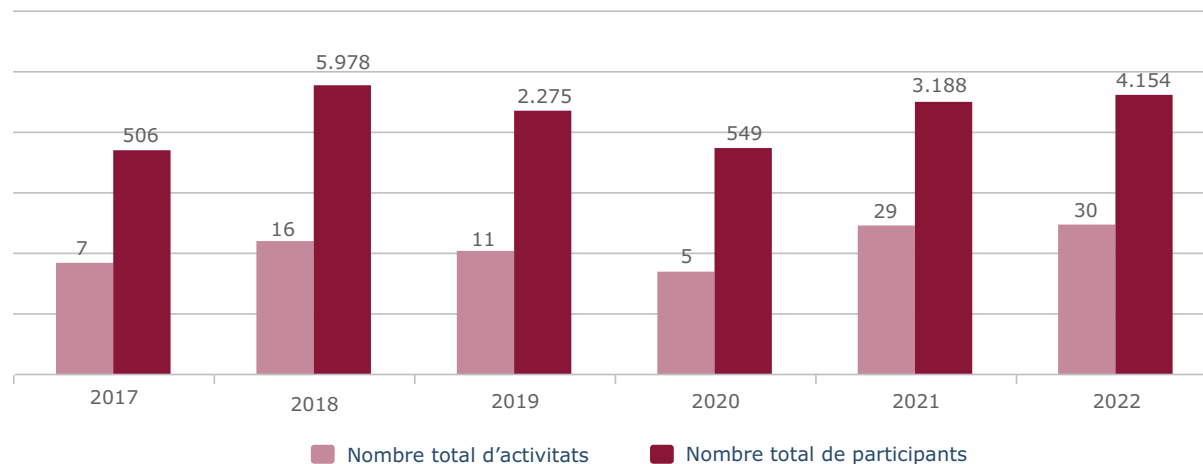
Distribució per tipologia del nombre d'activitats d'ús públic informades i de participants

Distribució mensual del nombre d'activitats d'ús públic informades i de participants

Evolució interanual del nombre d'activitats d'ús públic informades i de participants

Seguretat i salut

COVID-19

Aquest 2022 s'han anat retirant, de manera gradual, totes les mesures que encara quedaven pendents des de l'explosió de la pandèmia per la COVID-19: s'ha retirat l'ús de les mascaretes excepte en casos simptomàtics, s'ha recuperat l'aforament dels diferents espais i activitats, i s'ha eliminat l'obligatorietat de mantenir les distàncies interpersonals.

Mesures correctores

Un cop adoptades totes les mesures correctores, s'ha tancat l'avaluació de riscos 0245AR3/01 (Mesures correctores per a la nau del magatzem). També s'han continuat aplicant mesures correctores als equips lleugers, de manera que a final d'any ja s'havien aplicat gairebé totes.

Plans d'emergència

Juntament amb la Unitat d'Autoprotecció i Mesures Correctores de la Diputació de Barcelona, s'ha aprovat la revisió del PN32PEM2018 (Pla d'emergència de la nau del magatzem de vehicles). Aquest pla s'ha afegit als existents PN22PEM2019 (Pla d'emergència Masoveria del Castell) i PN23PEM2020 (Pla d'emergències al Centre de Recursos).

Avaluacions de riscos

En col·laboració amb l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals de la Diputació de Barcelona, s'ha fet una nova avaluació específica d'exposició al soroll dels treballadors de la colla de manteniment del parc (2020IP267). Així mateix, s'han seguit aplicant les mesures previstes en l'avaluació higiènica de l'exposició a vibracions mecàniques al parc (2019IP188) i en l'avaluació de l'espai confinat de la sitja d'estella (2018IP/049). També s'ha avaluat el risc d'explosions a la sitja d'estella (2022IP/090).

Coordinació d'activitats empresarials

S'ha donat continuïtat a les coordinacions d'activitats empresarials següents:

- 2019CAE362. Amb el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, que gestiona els serveis dins l'àmbit de l'ús públic i la promoció econòmica, vinculats al Castell de Montesquiú, d'acord amb el conveni de col·laboració signat entre el consorci i la Diputació de Barcelona.
- 2020CAE080. Amb l'empresa Segufoc, que gestiona els serveis de manteniment dels equips de prevenció d'incendis.
- 2020CAE081. Amb l'empresa Tecnima, que gestiona el servei de manteniment de la cloració de l'aigua potable i del Pla d'autocontrol de la gestió de l'aigua al parc.
- 2020CAE085. Amb l'empresa Neida, que gestiona el servei de neteja de les fosses sèptiques del parc.
- 2020CAE346. Amb l'empresa Soldene, encarregada de la neteja dels equips del parc.
- 2020CAE353. Amb Serralarm, encarregada del manteniment dels sistemes de seguretat.
- 2020CAE354. Amb l'empresa Quibac-Ingescó, encarregada del manteniment dels parallamps.
- 2021TF026. Amb l'empresa Rains-Anticímex, encarregada de la desinsectació, desinfecció i desratització.
- 2021CAE2011. Amb l'empresa Asvall, encarregada del manteniment dels aparells elevadors.

Equips de protecció individual

S'ha continuat amb el procés de dotar tot el personal del parc d'equips de protecció individual (EPI), per tal de donar compliment al que estableix la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el reglament dels serveis de prevenció, així com la seva utilització per part del personal del parc.

Formació

Les formacions rebudes per part del personal del parc aquest 2022 han estat les següents:

- «**Aplicació de l'anàlisi del Seguiment de Flora Amençada (SEFA)**», per part de la guarderia i la direcció del parc.
- «**Seguiment de rapinyaires per al programa SEGRE**», per part de la guarderia.
- «**Identificació i bioseguretat d'amfibis**», per part de la guarderia.
- «**Bioenginyeria del paisatge**», per part de la colla de manteniment del parc.
- «**Crea i edita vídeos professionals per a les xarxes amb el teu mòbil**», per part del personal tècnic.
- «**Càpsula informativa sobre WhatsApp**», per part del personal tècnic.
- «**Càpsula informativa sobre edició de fotos per a xarxes socials**», per part del personal tècnic.
- «**Càpsula informativa sobre xarxes socials, estratègia i generació de continguts**», per part del personal tècnic.
- «**Digitalització per a la sostenibilitat del teu negoci turístic**», per part del personal tècnic.
- **Jornades de Museus i Educació, «Les exposicions des del punt de vista educatiu**», per part del personal tècnic.
- «**Protocol a l'àmbit laboral vinculat al gènere**», per part del personal administratiu.
- «**Conducció eficient a la Diputació de Barcelona**», per part de la direcció i personal tècnic.
- «**Interpretació del patrimoni II**», per part del personal tècnic.
- «**Motiva el teu equip**», per part de la direcció.
- «**Competències digitals**», per part de la direcció.

- «**Brush up your english**», per part de la direcció.
- **Simposi Internacional sobre el Porc Senglar i Altres Suids**, per part de la direcció.
- «**Eines per a la gestió de la massificació en el medi natural**», per part de la direcció.
- «**Simulacre d'emergències**», per part de la direcció.

Jornada sobre Eines per a la Gestió de la Massificació en el Medi Natural, al Parc Natural de Montserrat. Font: Arxiu XPN